

MERRE TART A MAGYAR NEMZETKÖZI FEJ- LESZTÉSPOLITIKA?

(A HAND Szövetség *Aid Watch* munkacsoportjának II. jelentése)

Budapest, 2009.

Tartalomjegyzék

Bevezetesként az előzményekről.....	3
1) Hogyan alakult az ODA mennyisége?.....	5
2) Változott-e a partnerek köre?	9
2.1. Nőtt-e a bilaterális segély részaránya?	9
2.2. Kik a legfőbb multilaterális „partnerek”?.....	11
2.3. Kik a legfőbb bilaterális partnerek?.....	13
2.3.1. Az összes magyar bilaterális ODA ország-palettája.....	14
2.3.2. A KüM partnerei.....	17
2.3.3. A szaktárcák partnerei	21
3) Hogyan alakultak a támogatási formák?	23
3.1. A KüM bilaterális támogatási formái	23
3.2. A szaktárcák bilaterális támogatási jogcímei	27
3.3. A HUN-IDA tevékenysége.....	31
4) Összefoglalás helyett: szembesítés-szembesülés az Aid Watch munkacsoport 12 pontjával	36
Mellékletek	40
Rövidítések jegyzéke	45
Irodalomjegyzék	47

Bevezetesként az előzményekről

A Nemzetközi Humanitárius és Fejlesztési Civil Szövetség, vagyis a HAND kiemelt feladatának tartja Magyarország nemzetközi fejlesztéspolitikájának és gyakorlatának nyomon követését, időszakos kritikai elemzését és javaslatok tételét a segélypolitika nemzetközi elvárásoknak való megfelelése és a hatékonyság a javítása érdekében.

Ennek jegyében készítette el 2007-ben a Szövetség *Aid Watch* munkacsoportja – Dr. Kiss Judit, az MTA Világgazdasági Kutatóintézet kutatóprofesszora vezetésével – az I. *Aid watch* jelentést, a „*A magyar nemzetközi fejlesztéspolitika a számok tükrében*” címmel.¹ A tanulmány legfőbb célja az volt, hogy:

- * Magyarországon először átfogó elemzést készítsen a rendszerváltás utáni magyar fejlesztéspolitikáról,
- * kritikailag elemezze azt a nemzetközi *aid watch* (segélyfigyelő) tevékenység kritériumainak megfelelően,
- * javaslatokat dolgozzon ki a magyar nemzetközi fejlesztési együttműködés (továbbiakban NEFE) átalakítására és továbbfejlesztésére, valamint,
- * tudatosítsa a társadalomban a segélytevékenység szükségességét.

Az elkészült jelentés mind elméleti, mind gyakorlati szempontból igen hasznosnak bizonyult. Egyrészt elméletileg megalapozta a HAND Szövetség hazai és nemzetközi *aid watch* tevékenységét,² és felkeltette az igényt a fejlesztéspolitikai kutatások iránt. Ennek eredőjeként a Miniszterelnöki Hivatal és a Magyar Tudományos Akadémia stratégiai kutatásai keretében 2007-2008-ban az MTA Világgazdasági Kutató Intézete vezetésével és a Külügyminisztérium, valamint a társmínisztériumok és a civil szervezetek (köztük a HAND Szövetség) aktív részvételével egy átfogó kutatás folyt a nemzetközi fejlesztési együttműködésről, azzal a céllal, hogy megalapozza a magyar NEFE-

---

¹ Lásd: Kiss 2007

² Annál inkább, mivel a jelentés nem csak magyar nyelven jelent meg ?? példányban, de angolul is hozzáférhető CD formátumban.

stratégiát. A kutatási eredményeket egy több mint 400 oldalas, „*Milyen legyen Magyarország nemzetközi fejlesztéspolitikája*” című kötet adta közre, amely a közvetlen résztvevőkön és érintetteken kívül széles rétegekhez is eljutott, mivel 600 példányban jelent meg és ingyenesen volt hozzáférhető.³

Másrészt az Aid Watch munkacsoport jelentése nem csak elméleti jelentőséggel bírt és tudatformáló hatással járt, de jelentős gyakorlati „haszna” is volt. Mivel korábban az aid watch (segélyfigyelő) tevékenységet az adatok hiánya, szabad hozzáférhetősége és transzparenciája nagyban akadályozta, a jelentés elkészítése és nyilvánosságra hozatala egyértelműen javított ezen a helyzeten. Tovább folytatódott a párbeszéd a fejlesztéspolitikai stratégia alkotói és végrehajtói között, ami mindkét fél érdekét szolgálta. A jelentés határozottan növelte a civil szervezetek, köztük a HAND Szövetség kormányzati szervek általi elfogadottságát és tekintélyét, valamint az érintettek általi (el)ismertségét.

Mivel 2 év elmúlt a I. *Aid watch* jelentés elkészítése és közzététele óta, ezért a HAND Szövetség elérkezettnek látta az időt arra, hogy elkészítse II. jelentését. Ennek célja, hogy:

- * feltárja azt, hogy milyen változások következtek be a magyar nemzetközi fejlesztéspolitikában az elmúlt 2 évben, s hogy ezek a változások, mennyiben felelnek meg a civil szervezetek által a segélyezéssel szemben támasztott elvárásoknak, az I. jelentésben megfogalmazott kritikai észrevételeknek;
- * kritikailag elemezze és értékelje az elmúlt két év magyar fejlesztéspolitikáját, különös tekintettel az I. jelentésben megfogalmazott hiányosságokra;
- * szembesítse a végrehajtott fejlesztéspolitikát azokkal az ajánlásokkal, változtatási szükségességekkel, amelyeket az I. jelentés az Aid Watch munkacsoport 12 pontja alatt megfogalmazott,

Vagyis a jelentés részben egy független szervezet általi állapotfelmérés (monitoring), értékelés (evaluation) és nyomonkövetés (follow-up), vagyis egy olyan tevékenység, amelyet a hazánknál nagyobb donor-múlttal rendelkező országokban rendszeresen vé-

---

³ Lásd: Kiss (szerk.) 2008.

geznek el, a legtöbb esetben a NEFE-t alakító és végrehajtó szerv(ek)től független értékelő szervezetek.⁴

1) Hogyan alakult az ODA mennyisége?

Habár a nemzetközi segélyezési politikában mind a bilaterális, mind a multilaterális donorok esetében kiemelten kezelik a segélyhatékonyság kérdését,⁵ azért a recipiensek számára továbbra is prioritás, hogy a támogatások nagysága és a GNI-hoz (a bruttó nemzeti jövedelemhez) viszonyított aránya folyamatosan emelkedjék, lehetőleg egy előre meghatározott ütemezésben. Ez különösen érvényes a 2007/2008-ban kirobbant gazdasági és pénzügyi válság körülményei között, amikor is a kevésbé fejlett országok segélyek iránti igénye, mint a válságkezelés egyik kiegészítő eszköze, csak nőtt.

Lássuk ezek után, hogy hogyan alakult a magyar támogatások nagysága 2007-ben és 2008-ban. Az I. aid watch jelentés elkészítésekor komoly gondot okozott az adatok rendelkezésre állása és az azokhoz való hozzáférés. A helyzet azóta valamelyest javult, hiszen habár Magyarország még nem tagja az OECD segélyezéssel foglalkozó bizottságának, a DAC-nak, azért adatszolgáltatási kötelezettsége van a szervezet felé, ráadásul a DAC előírásainak megfelelően. Következésképpen az OECD honlapjáról, s ezen belül az OLIS-ről⁶ tájékozódhatunk a magyar hivatalos fejlesztési segélyek mennyiségéről, a bi- és multilaterális támogatások nagyságáról és recipiensek szerinti megoszlásáról. Mivel ezek az adatok dollárban vannak megadva, így gondot okozhat az Európai Unió felé euróban jelentett, illetve a hazai beszámolóiban forintban közölt adatokkal való összehasonlítás, még akkor is, ha az OECD közli az átváltási árfolyamat. Ráadásul az adatok igen sokszor utólagos korrekción mennek keresztül. Így előfordulhat, hogy egy adott időszakban, illetve azt követően közzé tett adatok nem azonosak.

---

⁴ Erről lásd Kiss (szerk.) 2008 pp. 25-139.

⁵ Lásd *Paris Declaration ... 2005*.

⁶ www.oecd.org

Az átláthatóságot nagyban növelné, ha a Külügyminisztérium honlapjának nemzetközi fejlesztéssel foglalkozó fejezete egy statisztikai adattárral rendelkezne, s ebben megtalálható lenne – többek között -, hogy az egyes években mekkora volt a magyar ODA dollárban, euróban és forintban, illetve a GNI százalékában kifejezve. Ez évente mindössze 4 (!) adat lenne, s az adatra kíváncsi kutatóknak nem kellene több órát azzal tölteni, hogy az egyes éves jelentésekből, illetve beszámolókból kibogarássza az adatokat és azokat összehasonlíthatóvá tegye, a tévedés kockázatának ódiúját felvállalván.

A HAND Szövetség módszertani javaslata a következő:

- * **Külügyminisztérium honlapjának nemzetközi fejlesztéssel foglalkozó fejezete tartalmazzon egy statisztikai mellékletet, amely közölné a magyar NEFE-re vonatkozó hivatalos alapadatokat dollárban, euróban és forintban 2003-tól, éves bontásban.**
- * **Az egyes éves beszámolók egységes szerkezetben és statisztikai háttérrel készüljenek, hogy összehasonlíthatók legyenek.**

A fenti hiányosságok ellenére az OECD DAC statisztikája, illetve a Külügyminisztérium éves beszámolóinak alapján megkíséreltük a 2006 és 2008 közötti időszakra vonatkozó alapadatokat összegyűjteni. A 2006-os OECD DAC statisztika csak forintban tartalmazta a magyar ODA-adatokat, de szerencsére feltüntette az aktuális árfolyamot. A 2007-es magyar beszámoló⁷ 104 millió dollárban jelölte meg a magyar ODA nagyságát, míg az OECD statisztikája 103,53 millió dollárt tartalmazott. Mivel a kormánybizottságnak készített magyar beszámoló forint-adatokat nem tartalmazott (!), így az OECD által feltüntetett árfolyam segítségével számoltuk ki a forint adatokat 2007-re. Szerencsére a 2008-as magyar beszámolóban és az OECD DAC statisztikákban szereplő dollár-adatok azonosak voltak. A forint adatokat a 2008. évi beszámoló tartalmazta.⁸ A GNI-ra vonatkozóan az OECD DAC vagy értéket közölt, vagy – mint 2008 esetében – a már kalkulált ODA/GNI arányt tette közzé, így ezeket helyeztük a táblázatba.

A 1. táblázatból – amennyiben valamennyi adatot hitelesnek és pontosnak tételezzük fel –, akkor egy meglehetősen lehangoló kép bontakozik ki. Míg 2003-tól 2006-ig dinamikusan nőtt a magyar ODA,⁹ s elérte a GNI 0,13%-át, addig 2007-re már 0,1% alá

---

⁷ Beszámoló ....2008.

⁸ Beszámoló...2009.

⁹ Lásd Kiss (2007), 5-6.pp.

csökkent, s 2008-ban pedig további csökkenés következett be, annak dacára, hogy az ODA abszolút értékben csekély mértékben nőtt. 2008-ban Magyarország 1 főre eső ODA-ja 11 dollár volt¹⁰ (1900 forint!!!) az osztrák 201-gyel és a Portugál 59-cel szemben. 30 európai ország közül csak Lettország, Litvánia, Lengyelország, Románia és Bulgária nyújtott kevesebb 1 főre eső ODA-t, mint Magyarország.

1. táblázat
**A magyar hivatalos fejlesztése támogatások (ODA)
 alakulása 2006 és 2008 között**

	2006	2007	2008
Millió dollár	151,36	103,53 (104,00)	106,93
Milliárd forint	29,003717545	19,031919	18,452 166
A GNI-%-ában	0,13	0,08 (0,81)	0,075

Forrás: saját összeállítás az OECD DAC, illetve *Beszámoló...2008, Beszámoló ....2009* adatai alapján

A csökkenő ODA-érték több okra vezethető vissza.

2005-ben és 2006-ban a jelentős adósság-elengedések egyértelműen növelték az ODA nagyságát: 2005-ben a jemeni és a tanzán adósság elengedés az összes ODA közel 20%-át tette ki, 2006-ban az etióp és az iraki adósság rendezésére került sor.¹¹ A 2007. évi beszámoló egyedül Mozambik esetében említi az adósságrendezést, amelyből 3,215 milliárd forintot (a 2007. évi összes ODA 16,9%-át) számolják el ODA-ként.¹² 2008-ban pedig a beszámoló szerint nem került sor adósság elengedésre. Ugyanakkor a 2009. évi beszámolóban fogják elszámolni az etióp és a kambodzsai adósság-elengedést.

A HAND Szövetség módszertani javaslata a következő:

* Jó lenne tisztázni, hogy az egyes években bekövetkezett adósság elengedések mely évek statisztikáiban s mekkora összeggel szerepelnek, hogy kiszámolható legyen az adósság elengedésből fakadó inflált segélyelem.

¹⁰ 2006-ban még 9,6 euró (2400 forint)!

¹¹ Az etióp adósság elengedés 5,1 millió eurós tétele a 2009-es (?) ODA statisztikánkban fog megjelenni.

¹² Hogy ez ténylegesen melyik év statisztikájában szerepel, az nem derül ki a beszámolóból.

Vagyis a „rossz hír”, hogy 2007-ben és 2008-ben csökkent az ODA nagysága, a „jó hír” pedig az, hogy a 2008-as év ODA adatai már nem tartalmaznak adósság elengedésből fakadó inflált segélyt, de a 2009-es évé már ismét.

Ami a jövőt illeti, aligha lehetünk optimisták. Mint ismeretes, a nemzetközi donorközösség azt várja az EU új tagállamaitól, hogy 2010-re GNI-juk 0,17%-át, 2015-re pedig 0,33%-át nyújtsák ODA-ként az arra rászoruló országoknak.¹³ 2006-ban még nem tekintettük a 2010-es cél elérését teljességgel lehetetlennek az akkori 0,13%-os arányhoz és a növekvő ODA-ráfordításokhoz képest. Tekintetbe véve az adósság elengedés kifizetését, valamint az időközben bekövetkezett s jelentős költségvetési kiadás-csökkenéssel járó pénzügyi és gazdasági válságot, jelenleg szinte teljességgel lehetetlennek tartjuk azt, hogy 2010-re Magyarország akkori GNI-jának 0,17%-át tudná segélyezésre fordítani. Még akkor sem, ha azzal is számolunk, hogy 2009-ben nagyobb mértékben, 2010-ben pedig csekélyebb mértékben, de GNI-junk is zsugorodni fog, vagyis kisebb összeg is elegendő lesz a cél teljesítéséhez.

Ráadásul a rászoruló országok igénye pontosan ebben az időszakban fog nőni. Ezért a korábbiaknál sokkal nagyobb mértékben lenne szükség a donortevékenység koordinációjára és a munkamegosztás elmélyítésére. A pénzügyi és a gazdasági válság ugyanis egyértelművé tette, hogy a fejlett országok kötelezettség-vállalásaikat, például a 0,7%-os cél teljesítését aligha a pénzügyi eszközök szűkössége miatt nem teljesítették, hanem sokkal inkább a politikai szándék és a gazdasági érdekeltség hiányában. A 2000, sőt 3000 milliárd dollárra taksált bank-mentő és gazdaságélénkítő csomagok 6, illetve 4%-a elegendő lenne ahhoz, hogy a 2008-ban rekordként nyilvántartott közel 120 milliárdos ODA-t megkétszerezzék!!!!!!!

Mit tehet ebben a helyzetben Magyarország?

A HAND Szövetség javaslata az alábbi:

- * meg kellene vizsgálni, hogy milyen reális esélye van annak, hogy Magyarország 2010-re, illetve 2015-re teljesítse a 0,17%-os, illetve a 0,30%-os célt,
- * milyen ütemezésben tudná az ország a segélyek mennyiségét növelni, vagyis milyen roadmap-et szándékozik követni,

---

¹³ Ezek listáját tartalmazza az OECD DAC listája az 1. számú mellékletben.

- * ezt a roadmap-et a megszületendő NEFE-törvénybe kellene foglalni és az Országgyűlésnek törvényi garanciát kellene vállalnia a teljesítésre és a fedezet biztosítására,
- * a fentieket kommunikálni kellene egyrészt a donorközösség, másrészt a recipiensek felé, hiszen úgy véljük, hogy különösen válság idején, a segély mennyiségénél fontosabb annak kiszámíthatósága és az adományozó megbízhatósága,
- * a finanszírozhatóság érdekében egyrészt felül kéne vizsgálni a jelenlegi kiadási tételket, hogy a rendelkezésre álló összeg más leosztásban nem járulna-e nagyobb mértékben hozzá a fejlesztéspolitikai célok eléréséhez;
- * meg lehetne vizsgálni az alternatív finanszírozási források bevonásának lehetőségét, például a jövedelem-adó 1%-ának fejlesztéspolitikára fordítását, vagy a kamat-adó egy részének ilyen célra költését, a válság idején növekvő szerencsejáték-bevételek és tőzsdei tranzakciók egy csekély %-ának segélyként való nyújtását, a vállalati társadalmi felelősségvállalásnak (social responsibility) a segélyezésre való kiterjesztését, vagy a privátszféra forrásainak fokozottabb bevonását;
- * s nem utolsósorban a segélyek minőségének javításával és hatékonyságának növelésével is ellensúlyozni lehetne a csökkenő összeget. Ehhez azonban világos kritériumokra lenne szükség! Mitől is javul a segély minősége és mitől lesz hatékonyabb a nyújtása.

2) Változott-e a partnerek köre?

2.1. Nőtt-e a bilaterális segély részaránya?

Az I. Aid watch jelentés legfőbb kritikai észrevétele az volt, hogy a magyar hivatalos fejlesztési segélyben – a többi donorhoz képest – a multilaterális segélynyújtás, vagyis a nemzetközi szervezetekhez való hozzájáruláson keresztüli támogatásnyújtás dominál, mintegy 75%-os részarányal, holott egy 60:40-es bilaterális-multilaterális arány kellene ahhoz, hogy nemzetközi fejlesztéspolitikánk önálló arculattal rendelkezzen. Ehhez képest a helyzet nem hogy javult volna, de tovább torzult. A bilaterális segély aránya

2008-ra 12,5%-ra csökkent, szinte reziduális szerepet játszik, vagyis a nemzetközi kötelezettségek teljesítése után fennmaradó rész fordítódik bilaterális fejlesztési kapcsolatokra.

2. táblázat
A magyar bi- és multilaterális ODA alakulása
 (millió dollár, folyó árakon)

	2005	2007	2008
Bilaterális	39,55	33,03	13,33
Multilaterális	60,79	70,50	93,60
Összes ODA	100,34	103,53	106,93
Bilaterális az összes ODA %-ában	39,40	31,90	12,47

Forrás: saját számítás az OECD DAC, illetve a *Beszámolók*-ban megadott arányok alapján

A HAND Szövetség módszertani javaslata:

- * **üdvözlendő lenne, ha minden évben a külügyminisztériumi beszámolók tartalmaznának egy százalékos bontást a bi- és multilaterális ODA megoszlását illetően.**

Mint ahogy a 2008-as adatokból látható a magyar NEFE politika mozgásteret még a múltbelinél is szűkebb, hiszen a ráfordítások 87,5%-át a nemzetközi kötelezettségvállalások teszik ki. Ráadásul amennyiben az összes ODA ráfordítás csökken, akkor tovább fog csökkenni (ha még van hova?) a bilaterális ODA részaránya, hiszen nemzetközi kötelezettségeinket teljesíteni „illik”. Ráadásul bizonyos multilaterális ODA-elemek (mint például az EU költségvetéséhez való hozzájárulásunk vagy egyes tagdíjak) egyértelműen nőni fognak a jövőben. Kérdés, hogy a bilaterális ODA csak a multilaterális rovására nőhet vagy annak változatlansága mellett is.

A HAND Szövetség javaslata:

- * **biztosítani kellene, hogy a jövőbeni ODA-emelések (nagy része) a bilaterális ODA növekedését s ezáltal fejlesztéspolitikai céljaink megvalósíthatóságát szolgálják**

2.2. Kik a legfőbb multilaterális „partnerek”?

A multilaterális ODA tevékenység keretében megvalósított tagdíj-befizetéseket és nemzetközi szervezetek költségvetéséhez való hozzájárulásokat a Külügyminisztérium mellett a különböző szaktárcák eszközlik, amelyről évente jelentést készítenek, illetve adatot szolgáltatnak a KüM-nek. Bár a korábbi külügyminisztériumi beszámolók is nyújtottak információt a szaktárcák bi- és multilaterális NEFE tevékenységéről az érintett minisztériumok jelentései alapján, a 2008. évi az első beszámoló, amikor ezekről a teljesítésekről a KüM egy elemezhető összesítést készített.

A HAND Szövetség módszertani javaslata:

- * a jövőbeni külügyminisztériumi beszámolók is tartalmazzanak az alábbi táblázatnak megfelelő összesítést a magyar ODA túlnyomó részét kitevő multilaterális befizetésekről,
- * a táblázatot egy olyan bontással is ki lehetne egészíteni, amely a multilaterális ODA szaktárcák szerint megoszlását mutatja.

3. táblázat
A multilaterális ODA-tevékenység alakulása 2008-ban

Szaktárca	Nemzetközi szervezet megnevezése	Befizetés jogcíme (Tagdíj/Önkéntes)	Kifizetett összeg	Elszámolt ODA (HUF)
EÜM	World Health Organisation	tagdíj	198 653 375	139 057 363
EÜM	UNICEF - WHO Járványos Gyermekbénulás elleni Alap Global Polio Eradication	önkéntes hozzájárulás	1 974 800	1 974 800
EÜM	WHO AIDS-Tuberkulózis -Malária elleni Alap GFATM	önkéntes hozzájárulás	2 072 700	2 072 700
EÜM	United Nations Economic Commission for Europe (UNECE) Convention on the Protection and Use of Transboundary Watercourses and International Lakes	konvencióhoz való csatlakozás alapján kifizetett	1 198 900	143 868
EÜM	OECD Control of Chemicals Program	programhoz való csatlakozás alapján fizetett díj	612 547	612 547
EÜM	UNEP Rotterdam PIC Convention Convention on the Prior Informed Consent Procedure for Internal Trade (United Nations Environment Program)		540 256	540 256
FVM	FAO	tagdíj	117 682 616	60 018 134
FVM	WFP	tagdíj	11 180 000	11 180 000

Szaktárca	Nemzetközi szervezet megnevezése	Befizetés jogcíme (Tagdíj/Önkéntes)	Kifizetett összeg	Elszámolt ODA (HUF)
FVM	OECD	tagdíj	2 673 380	2 673 380
FVM	ISTA	tagdíj	938 849	938 849
FVM	IPGRI	IPGRI által koordinált programban való rész- vétel (ECP/GR)	2 317 476	2 317 476
FVM	EPPO	tagdíj	7 600 000	7 600 000
FVM	CGIAR	címkezett közvetett hozzájárulás	6 400 000	6 400 000
FVM	FAO	egyéb hozzájárulások (intézmény finanszíro- zás, ösztöndíjprogram)	250 000 000	250 000 000
FVM	OIE	tagdíj	6 548 494	6 548 949
HM	nulla	nulla	0	0
KÜM	UNDP	Önkéntes felajánlás	4 705 750	4 705 750
KÜM	UNDP	hozzájárulás	5 562 280	5 562 280
KÜM	UNDP	önkéntes felajánlás	2 352 350	2 352 350
KÜM	OECD	2008. évi tagdíj	240 214 267	240 214 267
KÜM	OECD	2009. évi tagdíj	205 287 948	205 287 948
KÜM	OIF	hozzájárulás	573 000	573 000
KÜM	UNO	tagdíj	1 244 871 386	149 384 566
KÜM	OECD Aid for Trade	befizetés	62 002 500	62 002 500
KÜM	OECD Aid for Trade	megállapodás	62 002 500	62 002 500
KVVM	UNCCD	tagdíj	3 934 025	3 934 025
KVVM	UNFCCC	tagdíj	8 164 609	8 164 609
KVVM	Kiotoi Jegyzőkönyv	tagdíj	6 194 688	6 194 688
KVVM	WMO	tagdíj	22 787 622	911 505
KVVM	UNFCCC- Int. Transition Log	tagdíj	3 124 123	3 124 123
KVVM	IUCN	tagdíj	3 934 729	3 934 729
KVVM	CITES	tagdíj	904 026	904 026
KVVM	Montralia Jegyzőkönyv	tagdíj	42 107 793	42 107 793
KVVM	OECD	tagdíj	577 175	577 175
KVVM	UNEP	önkéntes befizetés	17 000 000	17 000 000
KVVM	UNEP	önkéntes befizetés	5 000 000	5 000 000
KVVM	UNEP	önkéntes befizetés	4 963 705	4 963 705
KVVM	IPCC	befizetés	13 600 000	13 600 000
KVVM	UNFCCC	önkéntes befizetés	488 325	488 325
KVVM	UNFCCC	önkéntes hozzájárulás	781 320	781 320
KVVM	UNEP	önkéntes hozzájárulás	2 548 300	2 548 300
NFGM	UNIDO	tagdíj	70 350 000	70 350 000
NFGM	UNIDO	önkéntes tagdíj	17 180 000	17 180 000
NFGM	BIE	tagdíj	1 000 000	1 000 000
OKM	UNESCO	tagdíj	57 240 668	57 240 668
OKM	UNESCO	tagdíj	95 805 394	95 805 394
ÖTM	nulla	nulla	0	0
PM	IDA-HIPC / Világbank csoport	alaptőke hozzájárulás	720 500 000	720 500 000
PM	IMF / HIPC	HIPC program	120 500 000	120 500 000
PM	EK	tagdíj	13 567 327 000	13 567 327 000
PM	EBRD / Nyugat-balkáni Alap	hozzájárulás	33 000 000	33 000 000
PM	Egyéb	adminisztratív költség	8 847 000	8 847 000
SZMM	UNICEF		24 865 000	24 865 000
SZMM	ILO			157 165 386
			<i>Összesen:</i>	<i>16 212 178 253</i>

Forrás: *Beszámoló .....2009*, p. 41-42.

Mint a fenti táblázatból látható, a magyar multilaterális ODA alapvetően a különböző nemzetközi szervezetekhez való hozzájárulásunkból, vagyis nemzetközi kötelezettségeinkből, valamint tagdíjainkból, a nemzetközi politikai, gazdasági, tudományos együttműködésben való részvételünkből áll.

A legnagyobb tétel – az összes multilaterális **ODA 83,7%-a (!)** az Európai Unió közös költségvetéshez való, GNI-arányos hozzájárulásunk meghatározott, évenként megállapításra kerülő százaléka. Habár ez elszámolható ODA-ként, de kérdés, hogy mennyiben tekinthető annak, hiszen semmiféle rálátásunk nincs arra, hogy ezt az összeget hogyan, mire és kinek a javára költik el, vagyis aligha járul hozzá a magyar fejlesztéspolitikai célok megvalósításához. (Ez a befizetés nem tartalmazza az Európai Unió Fejlesztési Alapjához való hozzájárulásunkat, amit csak 2011-től fogunk eszközölni.) A második legnagyobb tétel - az összes multilaterális ODA 4,4%-a - világ legszegényebb országainak segélyt, illetve hitelt nyújtó, a Világbank-csoporthoz tartozó IDA (International Development Association) alapfeltöltéséhez való hozzájárulásunk, ami egészen 2044 (!)-ig tartó kötelezettség. A fentiekén kívül a Pénzügyminisztérium az IMF HIPC-ez, vagyis a leginkább eladósodott szegény országokat segítő programhoz is hozzájárul, illetve az EBRD Nyugat-balkáni Alapjához is. Összességében a Pénzügyminisztérium folyósítja az összes magyar multilaterális ODA közel 90%-át, míg a fennmaradó 10%-ot a többi társmisztérium.

A fentiekén kívül további jelentős tételek még a Külügyminisztérium által az OECD-nek és az ENSZ-nek, illetve szakosított szervezeteinek fizetett tagdíjak, hozzájárulások,¹⁴ valamint a FVM által a FAO-nak és az Egészségügyi Minisztérium által a WHO-nak fizetett tagdíjak.

2.3. Kik a legfőbb bilaterális partnerek?

A 2008. évi külügyminisztériumi beszámoló egyik üdvözlendő újdonsága, hogy igen részletes adatokat és statisztikai feldolgozást közöl a magyar bilaterális NEFE partner-

---

¹⁴ A külügyminisztérium folyósítja az összes magyar multilaterális ODA 4,5%-át.

országok közötti megoszlásáról. Az alábbi táblázat annál is inkább hasznos, mivel nemcsak a Külügyminisztérium, de az összes társmisztérium segélytevékenységét is magában foglalja. Míg az összes bilaterális NEFE 55%-át a KüM eszközli, addig a fennmaradó 45%-át mintegy 9 szaktárca.

2.3.1. Az összes magyar bilaterális ODA ország-palettája

Habár a magyar fejlesztéspolitika céljai között szerepelt az ország-paletta csökkentése, még mindig 46 ország szerepel a listán. Ezt a látszólag széles ország-palettát csökkentik az előre nem látható humanitárius segélynyújtási akciók célországai, akik ad hoc jelleggel válnak partnerré, illetve az egyes szaktárcák eseti vagy egyedi tevékenységei (például ösztöndíjak nyújtása egy-egy ország esetében). A koncentráció mértékét akkor tudjuk reálisan megítélni, ha kiemeljük a legfőbb partnereket és megnézzük súlyukat. (Kár, hogy ezt a gyakorlatot a KüM csak az általa nyújtott ODA esetében tette s nem a teljes magyar ODA vonatkozásában.)

4. táblázat
A magyar bilaterális NEFE partnerek szerint megoszlása
a 2008. évi kötelezettségvállalás alapján
 (HUF)

Ország	NEFE	PRT	Humanitárius segély	Demokrácia támogatás	Más tárcák hozzá- járulása	Összesen
Afganisztán	40 289 228	489 420 000	4 890 225	0	164 074 202	698 673 655
Albánia	0	0	0	12 000 000	964 137	12 964 137
Algéria					6 337 248	6 337 248
Argentína	0	0	0	0	760 399	760 399
Azerbajdzsán	0	0	0	0	4 331 432	4 331 432
Banglades	0	0	4 828 643	0	0	4 828 643
Bosznia-Hercegovina	12 354 000	0	0	6 000 000	61 927 267	80 281 267
Brazília	0	0	0	0	648 053	648 053
Burma	0	0	4 000 000	5 000 000	0	9 000 000
Chile	0	0	0	0	52 164	52 164
Dél-Afrikai Köztársaság	8 242 000	0	0	0	0	8 242 000
Ecuador	0	0	1 528 775	0	37 080	1 565 855
Egyiptom	0	0	0	0	2 598 891	2 598 891
Észak-Korea	0	0	0	13 000 000	0	13 000 000
Belarusz	0	0	0	13 860 076	0	13 860 076
Grúzia	5 000 000	0	41 039 997	0	0	46 039 997
Horvátország	0	0	0	0	38 664 908	38 664 908
India	0	0	0	0	3 203 000	3 203 000
Irak	6 300 000	0	0	0	0	6 300 000
Irán	0	0	0	0	990 120	990 120
Jamaika	0	0	0	0	91 820	91 820
Jemen	14 966 500	0	0	0	1 095 479	16 061 979
Kambodzsza	16 000 000	0	0	0	0	16 000 000
Kazahsztán	0	0	0	3 000 000	2 553 497	5 553 497

Kenya	5 600 000	0	0	0	0	5 600 000
Kína	16 035 386	0	50 000 000	0	0	66 035 386
Kirgizisztán	11 992 155	0	0	0	2 457 497	14 449 652
Kongó (KDK)	0	0	978 777	0	0	978 777
Koszovó	308 000 000	0	0	0	12 227 601	320 227 601
Kuba	0	0	0	10 147 305	512 635	10 659 940
Macedónia	0	0	0	0	1 568 000	1 568 000
Mauritánia	0	0	0	0	1 965 998	1 965 998
Mauritius	0	0	0	0	142 178	142 178
Moldova	60 667 462	0	4 475 000	6 000 000	5 292 157	76 434 619
Mongólia	5 087 000	0	0	0	1 698 120	6 785 120
Montenegró	0	0	0	0	286 106 671	286 106 671
Oroszország	0	0	0	500 000	0	500 000
Pakisztán	0	0	0	0	283 220	283 220
Palesztin Hatóság	0	0	7 519 088	5 000 000	141 610	12 660 698
Peru	0	0	0	0	75 840	75 840
Szerbia	131 844 410	0	0	12 000 000	181 576 495	325 420 905
Törökország	0	0	0	0	3 924 396	3 924 396
Ukrajna	16 298 000	0	0	0	387 569 885	403 867 885
Uruguay	0	0	0	0	896 000	896 000
Venezuela	0	0	0	0	540 155	540 155
Vietnam	49 095 748	0	0	0	630 864	49 726 612
Afganisztán + Jemen	23 000 000	0	0	0	0	23 000 000
Kirgizisztán + Moldova + Ukrajna	8 500 000	0	0	0	0	8 500 000
Összesen	739 271 889	489 420 000	119260505	86 507 381	1 175 939 019	2 610398794
KüM összesen			1 436 467 718			

Forrás: *Beszámoló .....2009*, p. 30-31.

A HAND Szövetség módszertani javaslata:

- * a jövőbeni beszámolók a teljes magyar ODA vonatkozásában is tartalmazzák az egyes országok, illetve a kiemelt partnerek és ország-csoportok súlyát

5. táblázat

A teljes magyar bilaterális ODA legfőbb partnerek szerinti megoszlása (2008. évi kötelezettség-vállalás alapján)

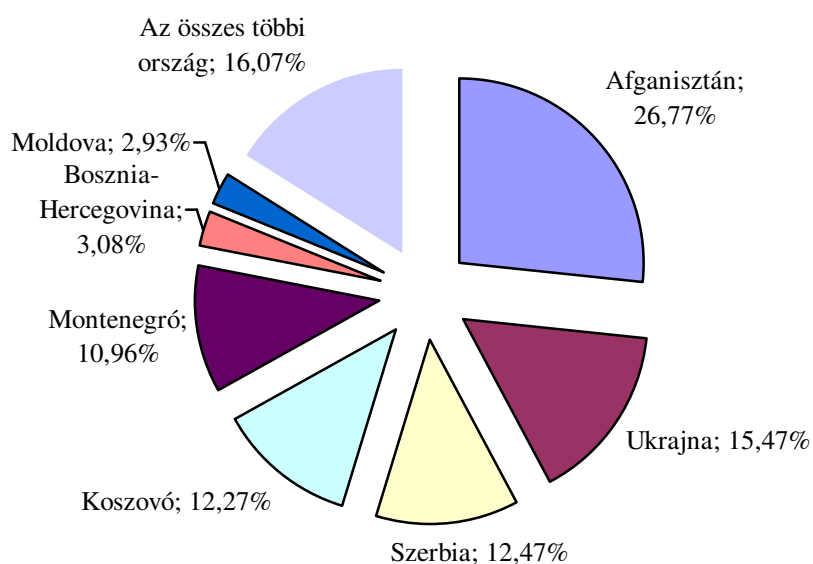
Ország	Összeg (HUF)	Résarány (%)
Afganisztán	698 673 655	26,7
Ukrajna	403 867 885	15,5
Szerbia	325 420 905	12,5
Koszovó	320 227 601	12,3
Montenegró	286 106 671	11,0
Bosznia-Hercegovina	80 281 267	3,1
Moldova	76 434 619	2,9
Kína	66 035 386	2,5
Vietnam	49 726 612	1,9
Grúzia	46 039 997	1,7
Fenti 10 ország összesen		90,1
Összes bilaterális ODA	2 610 398 794	100,0

Forrás: saját számítás a *Beszámoló ...2009*. adatai alapján

Az 5. táblázat alátámasztja azt a feltételezésünket, hogy az ország paletta csak a benne szereplő országok számát tekintve széles, hiszen a teljes magyar bilaterális ODA 90%-a 10 ország között oszlik meg, s ebből 2 (Kína és Grúzia) esetileg, humanitárius segélynyújtás okán, került a „top-listára”. Ráadásul az első 5 országba irányul a magyar ODA 78%-a!!!

Az alapvető kérdés, hogy **mi a partnerválasztás szempontja**. Kétségtelen, hogy valamennyi ország szerepel a DAC 2008-as elszámolásnál használandó listáján (lásd az 1. számú mellékletet). Ugyanakkor a 10 legfőbb magyar recipiens közül mindössze 1 (Afganisztán) tartozik a legkevésbé fejlett országok csoportjába, 1 ország (Vietnam) az alacsony jövedelmű országok közé, 5 a közepes jövedelmű országok alsó kategóriájába s 3 pedig a közepes jövedelmű országok felső kategóriájába. Vagyis a magyar ODA kedvezményezettjei aligha a legkevésbé fejlett országok. Amennyiben mind a 46 támogatott országot figyelembe vesszük, akkor közülük is csak 5 (Banglades, Burma, Jemen, Kambodzsa és Kongó) tartozik a legkevésbé fejlett országok közé, s közülük is 3 ország a humanitárius segélynyújtás, vagyis nem a szűken vett NEFE tevékenység kapcsán került a partnerek közé.

1. ábra
A magyar bilaterális ODA főbb partnerek szerinti megoszlása (%)

Forrás: saját számítás a *Beszámoló ...2009.* adatai alapján

Amennyiben a partnerek körét **földrajzi régiók** szerint vizsgáljuk, akkor a bilaterális ODA mintegy 60%-a a szomszédságban elhelyezkedő európai országokba irányul, ugyanakkor Afrikába mindössze 0,6%-a (!) irányult 2008-ban, s az is elsősorban a mikro-projekteknek köszönhetően. Annak ellenére, hogy az Európai Unió új Afrika-politikájának megfelelően kiemelten kezeli Afrika támogatását!

A HAND Szövetség módszertani javaslata:

- * a jövőbeni beszámolók tartalmazzák a magyar ODA-partnerek földrajzi régiók és jövedelemszint szerinti bontását

A HAND Szövetség stratégiai javaslata:

- * a magyar NEFE stratégiában egyértelműen állást kellene foglalni a támogatás és a partnerválasztás kritériumait, s a kiemelten kezelendő Afrika támogatását illetően

2.3.2. A KüM partnerei

A 2008-as beszámolóban – a korábbi beszámolóktól eltérően – nemcsak az összes magyar ODA-ra vonatkozóan kapunk betekintést a partnerek körébe, de a KüM és a szak-tárcák vonatkozásában is. A magyar bilaterális ODA 55%-át folyósító KüM partnerpalettája 29 országot tartalmaz, vagyis (természetesen) szűkebb, mint az egész bilaterális ODA-é.

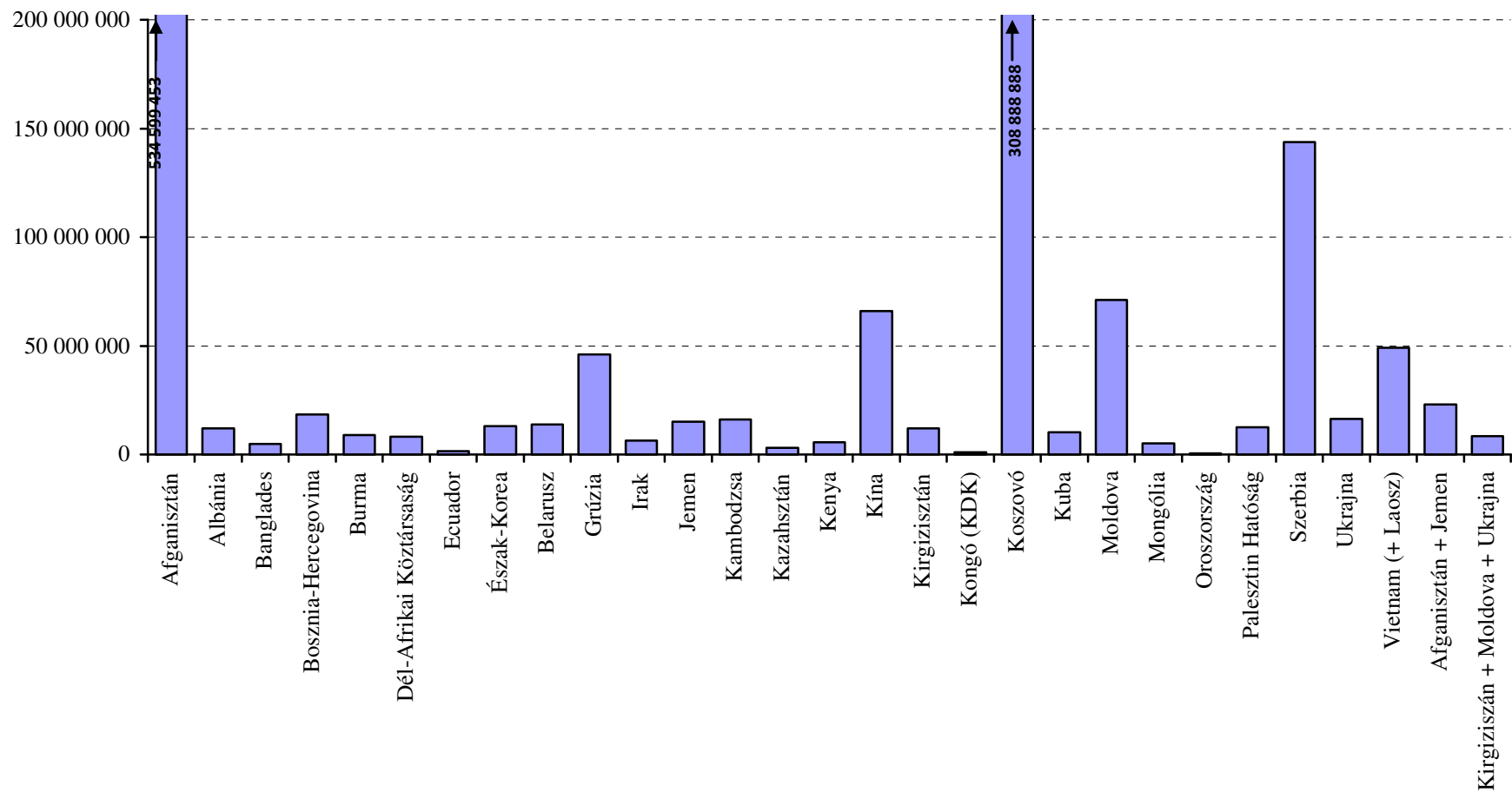
Mint a *6. táblázatból* látható a KüM által folyósított ODA legfőbb kedvezményezettjei Afganisztán, Koszovó, Szerbia, Moldova, Kína, Vietnam és Grúzia. Ezekbe az országokba irányult a KüM-ODA 85%-a 2008-ban, vagyis igen erőteljes a koncentráció, különösen, ha figyelembe vesszük, hogy a kínai és a grúz támogatás eseti jellegű volt. Ez igazolja az alábbi ábra is.

6. táblázat
A KüM által folyósított bilaterális ODA partnerek szerinti megoszlása
 (HUF)

Ország	NEFE	PRT	Humanitárius segély	Demokrácia támogatás	KüM összesen
Afganisztán	40 289 228	489 420 000	4 890 225	0	534 599 453
Albánia	0	0	0	12 000 000	12 000 000
Banglades	0	0	4 828 643	0	4 828 643
Bosznia-Hercegovina	12 354 000	0	0	6 000 000	18 354 000
Burma	0	0	4 000 000	5 000 000	9 000 000
Dél-Afrikai Köztársaság	8 242 000	0	0	0	8 242 000
Ecuador	0	0	1 528 775	0	1 528 775
Észak-Korea	0	0	0	13 000 000	13 000 000
Belarusz	0	0	0	13 860 076	13 860 076
Grúzia	5 000 000	0	41 039 997	0	46 039 997
Irak	6 300 000	0	0	0	6 300 000
Jemen	14 966 500	0	0	0	14 966 500
Kambodzsa	16 000 000	0	0	0	16 000 000
Kazahsztán	0	0	0	3 000 000	3 000 000
Kenya	5 600 000	0	0	0	5 600 000
Kína	16 035 386	0	50 000 000	0	66 035 386
Kirgizisztán	11 992 155	0	0	0	11 992 155
Kongó (KDK)	0	0	978 777	0	978 777
Koszovó	308 000 000	0	0	0	308 000 000
Kuba	0	0	0	10 147 305	10 147 305
Moldova	60 667 462	0	4 475 000	6 000 000	71 142 462
Mongólia	5 087 000	0	0	0	5 087 000
Oroszország	0	0	0	500 000	500 000
Palesztin Hatóság	0	0	7 519 088	5 000 000	12 519 088
Szerbia	131 844 410	0	0	12 000 000	143 844 410
Ukrajna	16 298 000	0	0	0	16 298 000
Vietnam (+ Laosz)	49 095 748	0	0	0	49 095 748
Afganisztán + Jemen	23 000 000	0	0	0	23 000 000
Kirgizisztán + Moldova + Ukrajna	8 500 000	0	0	0	8 500 000
Összesen	739 271 889	489 420 000	119 260 505	86 507 381	1 434 459 775

Forrás: Beszámoló .....2009, p. 32.

2. ábra
A KÜM által folyósított bilaterális ODA országok szerinti megoszlása

Forrás: *Beszámoló .....2009*, p. 33.

7. táblázat
A KüM bilaterális támogatásainak partnerek szerinti megoszlása
 (HUF)

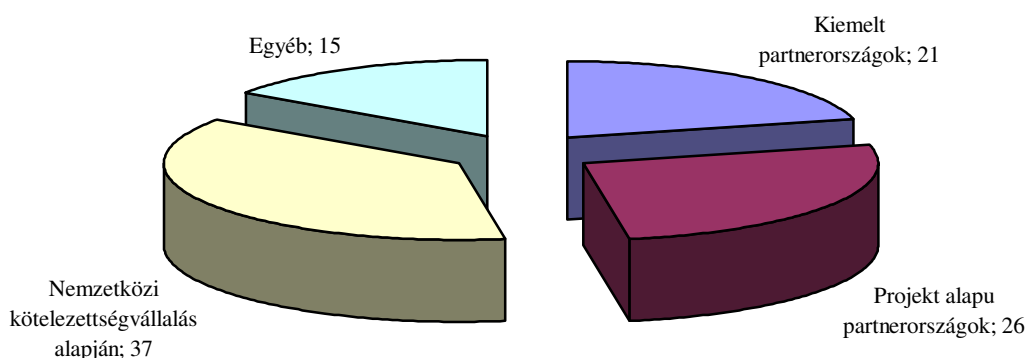
	NEFE	PRT	Humanitárius segély	Demokrácia támogatás	KüM összesen
Bosznia-Hercegovina	12 354 000	0	0	6 000 000	18 354 000
Moldova	60 667 462	0	4 475 000	6 000 000	71 142 462
Palesztin Hatóság	0	0	7 519 088	5 000 000	12 519 088
Szerbia	131 844 410	0	0	12 000 000	143 844 410
Vietnam	49 095 748	0	0	0	49 095 748
<i>Kiemelt partner országok összesen</i>	<i>253 961 620</i>	<i>0</i>	<i>11 994 088</i>	<i>29 000 000</i>	<i>294 955 708</i>
Dél-Afrikai Köztársaság	8 242 000	0	0	0	8 242 000
Jemen	14 966 500	0	0	0	14 966 500
Kambodzsa	16 000 000	0	0	0	16 000 000
Kenya	5 600 000	0	0	0	5 600 000
Kirgizisztán	11 992 155	0	0	0	11 992 155
Kongó (KDK)	0	0	978 777	0	978 777
Koszovó	308 000 000	0	0	0	308 000 000
Mongólia	5 087 000	0	0	0	5 087 000
Ukrajna	16 298 000	0	0	0	16 298 000
<i>Projekt alapú partner or- szágok összesen</i>	<i>386 185 655</i>	<i>0</i>	<i>978 777</i>	<i>0</i>	<i>387 164 432</i>
Afganisztán	40 289 228	489 420 000	4 890 225	0	534 599 453
Irak	6 300 000	0	0	0	6 300 000
<i>Nemzetközi kötelezettség- vállalás alapján összesen</i>	<i>46 589 228</i>	<i>489 420 000</i>	<i>4 890 225</i>	<i>0</i>	<i>540 899 453</i>
Albánia	0	0	0	12 000 000	12 000 000
Banglades	0	0	4 828 643	0	4 828 643
Burma	0	0	4 000 000	5 000 000	9 000 000
Ecuador	0	0	1 528 775	0	1 528 775
Észak-Korea	0	0	0	13 000 000	13 000 000
Belarusz	0	0	0	13 860 076	13 860 076
Grúzia	5 000 000	0	41 039 997	0	46 039 997
Kazahsztán	0	0	0	3 000 000	3 000 000
Kína	16 035 386	0	50 000 000	0	66 035 386
Kuba	0	0	0	10 147 305	10 147 305
Oroszország	0	0	0	500 000	500 000
Afganisztán + Jemen	23 000 000	0	0	0	23 000 000
Kirgizisztán + Moldova + Ukrajna	8 500 000	0	0	0	8 500 000
<i>Egyéb összesen</i>					<i>211 440 182</i>
<i>Összesen</i>					<i>1 434 459 775</i>

Forrás: Beszámoló .....2009, p. 34.

Ugyanakkor a KüM által folyósított ODA esetében **határozott partnerstratégia** vehető észre. A támogatások több mint 1/3-a (37,7%-a) nemzetközi kötelezettségeink Afganisztánban és (kismértékben) Irakban való teljesítésére irányul. 21%-a a kiemelt partnerek (Bosznia-Hercegovina, Moldova, Palesztin Hatóság, Szerbia, Vietnam) támogatá-

sát szolgálja, akikkel középtávú ország-stratégia alapján folyik az együttműködés. 26%-a a projekt alapú partnerországokban (mindenekelőtt Koszovóban) fejt ki hatását. A fennmaradó 15% pedig a többi mintegy 20 kedvezményezett között oszlik meg. Vagyis a KüM támogatáspolitikájára is a nemzetközi kötelezettség- és szomszédság-irányultság jellemző, a rászorultság-elv csak alkalmilag és esetileg érvényesül.

3.ábra
A KüM bilaterális támogatásainak partner-csoportok szerinti megoszlása (%)

Forrás: Beszámoló .....2009, p. 35.

2.3.3. A szaktárcák partnerei

A szaktárcák közel 40 országnak nyújtanak fejlesztési támogatást a KüM-nél kisebb mértékben, mintegy 1,1 milliárd forint értékben (2008). A legfőbb recipiens érdekes módon nem Afganisztán, hanem Montenegró. Az első 5 partner Montenegró, Afganisztán, Szerbia, Ukrajna és Bosznia-Hercegovina, ahova a tárcák bilaterális ODA-jának 84%-a irányul. Vagyis a fennmaradó 35 országnak a szaktárcák bilaterális ODA-jának mindössze 14-15%-a jut.

8. táblázat
A szaktárcák bilaterális ODA-jának alakulása partnerek szerint
 (HUF)

Célország	Kifizetés összege
Afganisztán	234 994 982
Albánia	432 593
Algéria	6 337 248
Argentína	760 399
Azerbajdzsán	4 331 432
Bosznia Hercegovina	61 927 267
Brazília	778 953
Chile	52 164
Ecuador	37 080
Egyiptom	2 598 891
Horvátország	39 700 728
India	3 203 000
Indonézia	65 400
Irán	1 055 520
Jamaika	91 820
Jemen	1 640 709
Kazahsztán	2 684 397
Kína	46 196 350
Koszovó	12 227 601
Kuba	512 635
Kirgizisztán	2 457 497
Macedónia	1 633 450
Mauritánia	2 008 698
Mauritius	142 178
Mexikó	261 800
Moldova	5 357 607
Mongólia	32 934 670
Montenegro	286 106 671
Örményország	65 450
Pakisztán	283 220
Palesztin Hatóság	141 610
Peru	75 840
Szerbia	193 963 549
Szíria	1 595 000
Törökország	754 000
Ukrajna	156 601 595
Üzbegisztán	130 900
Venezuela	540 155
Vietnam	630 864
<i>Mindösszesen:</i>	<i>1 105 672 913</i>

Forrás: Beszámoló .....2009, p. 36.

3) Hogyan alakultak a támogatási formák?

3.1. A KüM bilaterális támogatási formái

A 2008. évi beszámolóban szereplő adatok alapján nem könnyű tiszta képet kapni arról, hogy a Külügyminisztérium költségvetésében mekkora előirányzat szerepelt, mennyi volt a kötelezettségvállalás és mennyi a tényleges teljesítés. A beszámoló 6. oldalán az áll, hogy a 2008. évi költségvetésben összesen 1,449 millió forint állt rendelkezésre, a végrehajtás során 2008-ban 1134,7 millió forint került kifizetésre, 1,1,345,7 (sic!) millió forint pedig kötelezettségvállalással terhelt. Ehhez képest a 30.-31. oldalon lévő táblázatban a KüM 2008. évi kötelezettségvállalása alatt 1 436 467 718 forint szerepel, a 32. oldalon lévő táblázatban pedig 1 434 459 775 forint.¹⁵

A HAND Szövetség módszertani javaslata:

- * jó lenne, ha a jövőbeni beszámolókból egyértelműen megtudható lenne, hogy az egyes években mekkora a KüM, illetve a többi tárca költségvetési ODA előirányzata, mekkora a kötelezettségvállalás és mekkora a tényleges kifizetés.
- * az összehasonlíthatóságát és elemezhetőséget pedig az segítené elő, ha az egyes éves beszámolók mindig közölnék az előző, illetve a következő évre vonatkozó/értelmezhető adatot is

---

¹⁵ Az utóbbi két esetben valószínű összeadási hibáról van szó.

9. táblázat
A KüM bilaterális támogatásainak megoszlása jogcímek szerint
(2008)

	Költségvetés szerint (millió HUF)	%	A 32. oldal adatai alapján*	%
NEFE	609,9	46,1	739,3	51,5
PRT	500,0	37,8	489,4	34,1
Humanitárius segély	110,0	8,3	119,3	8,3
Demokrácia támogatás	103,5	7,8	86,5	6,1
Fentiek összesen	1323,4	100,0	1434,5	100,0

* Vélelmezhetően kötelezettségvállalás szerint

Forrás: saját számítás a Beszámoló .....2009, adatai alapján

A fenti táblázat tanúsága szerint:

- * a KüM bilaterális ODA-jának kb. fele irányult a kiemelt, illetve a projekt alapú partnerek támogatására,
- * 1/3-a az afganisztáni fejlesztési tevékenységre nemzetközi kötelezettség alapján,
- * 8%-a a szükségletnek megfelelő humanitárius támogatásra (ennek részleteiről lásd a *2. mellékletet*), és
- * kb. 7%-a a demokratikus átalakulás elősegítését célzó tevékenységre a Demokratikus Közalapítvány támogatása alapján (ennek részleteiről lásd a *3. mellékletet*).

Ez a megoszlás azt mutatja, hogy akárcsak az összes magyar ODA esetében a magas multilaterális arány következtében, a KüM kiadásai esetében is igen sok a „megkötöttség”, az eleve beépített elem, vagyis meglehetősen korlátozott a szabad mozgástér. S amennyiben a költségvetési kiadásokat tovább csökkentik, s a nemzetközi kötelezettségeinket teljesítjük, akkor **szinte ellehetetlenül a magyar NEFE**, megszűnik az önálló mozgástér! A 2010-es költségvetési előirányzat nem sok jóval kecsegtet.

10. táblázat
A Külügyminisztérium 2010. évi nemzetközi fejlesztéssel kapcsolatos támogatásai költségvetési előirányzata
(millió forint)

Jogcím	Összeg (2008)	Összeg (2010)	Megoszlás (2010)	2010/2008
Nemzetközi Fejlesztési Együttműködés	609,9	141,0	19,2	0,23
Afganisztáni PRT	500,0	459,0	62,4	91,8
Humanitárius segélyezés	110,0	10,0	1,4	9,1
Demokrácia támogatás	103,5	125,0	17,0	120,8
Fentiek összesen	1323,4	735,0	100,0	55,5

Forrás: saját összeállítás A XVIII. Külügyminisztérium fejezet 2010. évi költségvetése, illetve a Beszámoló ..2009 adatai alapján

Amennyiben a fenti előirányzat kerül elfogadásra s nincsenek olyan maradványtétel-ek, amelyekkel ki lehet egészíteni a 2010-es költségvetést, akkor 2008-hoz képest közel felére csökkennének a KüM nemzetközi fejlesztéssel kapcsolatos kiadásai. S míg Afganisztán támogatása csak csekély mértékben csökkenne s a Demokrácia Központ Köz-alapítvány támogatása pedig még nőne is, a szűken vett NEFE a 2 évvel korábbi ráfordít-ások egy negyedével kellene, hogy beérje.

A HAND Szövetség módszertani javaslata:

* a transzparencia érdekében a KüM Nemzetközi Fejlesztéssel foglalkozó honlapján minden évre vonatkozóan tüntessék fel a KüM összes, illetve nemzetközi fejlesztési vonatkozású költségvetési előirányzatát, illetve a tényleges kiadást

Kérdés, hogy a költségvetési megszorítások mennyiben fogják érinteni a KüM ODA tevékenységének két olyan szegmensét, amely nem jelentős kiadási tétel, hatása azon-ban annak többszöröse. Egyrészt az éppen hogy beindult mikro-projektekre gondolunk, illetve a civil szervezetek támogatására.

A külképviselőkre (Belgrád, Hanoi, Kisinyov, Nairobi, Pretoria és Szarajevó) kihe-lyezett **mikro-projektek** a magyar NEFE tevékenység decentralizációját, a helyi szük-ségleteknek való megfelelést szolgálják. 2008-ban összesen 19 projektet indítottak el 54,7 millió forint (210 112 euró) értékben.

11. táblázat
A mikro-projektek listája

Projekt témája	Megvalósulás helyszíne	Támogatás összege
Szabadkán élő roma nők és gyerekek szociális felzárkóztatása	Szerbia - Szabadka	8.000 €
Közigazgatásban alkalmazható minőségirányítási rendszerek az EU-ban	Szerbia	19.000 €
Fiatalok egészségügyi felvilágosításának támogatása	Szerbia - Novi Pazar	8.000 €
Választásokat követő tevékenységek - választók adatának pontosítása	Szerbia	10.000 €
A magyar közösség szerepe Szerbiában	Szerbia - Újvidék, Szabadka	10.000 €
A laoszi NAFRI (Nemzeti Mezőgazdasági és Erdészeti Kutatóintézet) munkatársainak tovább-	Laosz	11.800 €
Játszóter mozgáskorlátozott gyermekeknek, Hanoi	Vietnam - Hanoi	7.000 €
Megvalósíthatósági tanulmány készítése haltáp gyártó üzemek létesítéséről	Vietnam és Kambodzsa	8.700 €
Növényegészségügyi labor felszerelése	Moldova	20.000 €
Civil társadalmi könyvtár létrehozása	Moldova	11.285 €
Egyetemi számítástechnikai labor felszerelése	Moldova	4.995 €
Közösségi Internet hozzáférés támogatása Mukuru nyomornegyedben	Kenya - Nairobi	20.000 €
Higiéniiai projekt a St. Joseph Gyermekotthonban	Kenya - Bura	8.000 €
Oktatási Központ technikai felszerelése	Kenya - Nairobi	8.000 €
Napközi otthon mozgássérülteknek	Gauteng tartomány	11.700 €
Johannesburg nyomornegyedeiben élő utcagyerekek támogatása	Johannesburg	20.000 €
A fiatalság az európai integráció folyamatban	Bosznia-Hercegovina	4.500 €
B-H gazdagsága a sokszínűségben rejlik	Bosznia-Hercegovina	12.255 €
Boderiste község lakosságának tartós visszatérésének elősegítése	Bosznia-Hercegovina	6.877 €

Forrás: *Beszámoló ....2009*, p. 43.

Ami a civil szervezetek támogatását illeti, 2008-ban a KüM a NEFE előirányzatból először támogatta az Európai Bizottság pályázatán nyertes szervezeteket a szükséges önrész biztosításával. S 2008 folyamán került megvalósításra az a 14 projekt, amelyet a

2007. évi pályázaton nyertek el a civil szervezetek. A 2010. évi költségvetési előirányzatban két tétel szerepel a civil szervezetek támogatásával kapcsolatban 14. alcím alatt. Az egyik „Az atlanti gondolatot támogató nem kormányzati szervek támogatása” 7 millió forintos előirányzattal, a másik „A nemzetközi szervezeteket népszerűsítő nem kormányzati szervek (nevesen a Magyar ENSZ Társaság) 3 millió forintos támogatása.

3.2. A szaktárcák bilaterális támogatási jogcímei

A 2008. évre készült el az az első beszámoló, ahol összesítésre került nemcsak a szaktárcák multilaterális, de bilaterális támogatásai is. A jogcímek nagyobbik része a tudományos-technikai, oktatási együttműködés fogalmkörébe tartozik (ösztöndíjak nyújtása, tárgyalások, konferencián való részvétel, nyelvtanfolyamok), valamint humanitárius segély, illetve az NFGM által menedzselte kötött segélyhitel-nyújtás.

12. táblázat
A szaktárcák bilaterális ODA-jának partnerek és jogcím szerinti bontása

Donor	Célország	Kifizetés összege (HUF)	Projekt megnevezése, leírása
Balassi Intézet	Afganisztán	4 079 220	Ösztöndíj
Balassi Intézet	Argentína	388 695	Ösztöndíj
Balassi Intézet	Brazília	648 053	Ösztöndíj
Balassi Intézet	Horvátország	5 807 975	Ösztöndíj
Balassi Intézet	Jamaika	91 820	Ösztöndíj
Balassi Intézet	Kazahsztán	96 000	Ösztöndíj
Balassi Intézet	Mauritius	142 178	Ösztöndíj
Balassi Intézet	Mongólia	890 120	Ösztöndíj
Balassi Intézet	Pakisztán	283 220	Ösztöndíj
Balassi Intézet	Palesztin Nemzeti Hatóság	141 610	Ösztöndíj
Balassi Intézet	Szerbia	19 333 831	Ösztöndíj
Balassi Intézet	Venezuela	540 155	Ösztöndíj
EÜM	Bosznia Hercegovina	235 000	Szociális biztonsági egyezmény tárgyalása

Donor	Célország	Kifizetés összege (HUF)	Projekt megnevezése, leírása
EÜM	Egyiptom	1 052 000	konferencián való részvétel (EuroMediterrán egészségügyi miniszteri konferencia, madár és influenza pandémia nemzetközi konferencia)
EÜM	Egyiptom	412 000	magyar-egyiptomi gazdasági vegyesbizottsági tárgyalások Országos Tisztifőorvosi Hivatal részvétele
EÜM	India	3 203 000	Szociális biztonsági egyezmény tárgyalás
EÜM	Macedónia	1 568 000	Szociális biztonsági egyezmény tárgyalás
EÜM	Ukrajna	10 000 000	segélyszállítmány
FVM	Moldova	500 000	Öntözőrendszer rehabilitációja, szakértői látogatás
FVM	Moldova	4 000 000	Adminisztratív költségek
FVM	Szerbia	1 000 000	Hozzájárulás a Vajdasági Magyar Gazdáknak
FVM	Ukrajna	1 000 000	Hozzájárulás a Kárpátaljai Magyar Gazdáknak
HTMH	Horvátország	19 880 000	Ösztöndíj
HTMH	Szerbia	151 973 000	Ösztöndíj
HM	Afganisztán	147 550 764	CIMIC projektek
HM	Afganisztán	83 364 998	Középtávú fejlesztési projektek
HM	Albánia	396 078	Nyelvtanfolyam
HM	Algéria	6 337 248	Nyelvtanfolyam
HM	Azerbajdzsán	2 948 994	Nyelvtanfolyam
HM	Bosznia Hercegovina	2 286 300	GCSP biztonságpolitikai tanfolyamon résztvevő hallgató támogatása (ösztöndíj)
HM	Bosznia Hercegovina	1 474 497	Nyelvtanfolyam
HM	Horvátország	10 812 978	Nyelvtanfolyam
HM	Kazahsztán	2 457 497	Nyelvtanfolyam
HM	Koszovó	12 227 601	CIMIC projektek
HM	Kirgizisztán	2 457 497	Nyelvtanfolyam

Donor	Célország	Kifizetés összege (HUF)	Projekt megnevezése, leírása
HM	Mauritánia	1 965 998	Nyelvtanfolyam
HM	Moldova	792 157	Nyelvtanfolyam
HM	Montenegro	1 474 497	Nyelvtanfolyam
HM	Szerbia	2 597 550	GCSP biztonságpolitikai tanfolyamon résztvevő hallgató támogatása (ösztöndj)
HM	Szerbia	3 546 900	Békepartnerségi Trust Fund pro- jektjének támogatása
HM	Szerbia	1 965 996	Nyelvtanfolyam
HM	Ukrajna	3 546 900	Békepartnerségi Trust Fund pro- jektjének támogatása
HM	Ukrajna	15 236 469	Nyelvtanfolyam
KVVM	Mongólia	808 000	Delegáció fogadása
KVVM	Ukrajna	100 000 000	Árvizi Humanitárius Segély
NFGM	Bosznia Hercegovina	57 731 476	Tuzla ivóvíztisztító - kamattámoga- tás
NFGM	Montenegro	38 687 787	Eüi szakiskola - kamattámogatás
NFGM	Montenegro	5 733 932	Eüi szakiskola - bizt. díj
NFGM	Montenegro	-2 537 311	Eüi szakiskola - bizt. díj
NFGM	Montenegro	16 119 066	Óvoda
NFGM	Montenegro	19 703 478	Óvoda
NFGM	Montenegro	52 419 761	Vizsgaközpont - kamattámogatás
NFGM	Montenegro	15 982 137	Vizsgaközpont - bizt. díj
NFGM	Montenegro	-2 537 311	Vizsgaközpont - bizt. díj
NFGM	Montenegro	4 245 920	Általános iskola - kamattámogatás
NFGM	Montenegro	136 814 715	Általános iskola - bizt. díj
OKM	Albánia	36 515	Ösztöndj
OKM	Argentína	371 704	Ösztöndj
OKM	Azerbajdzsán	1 382 438	Ösztöndj
OKM	Bosznia Hercegovina	199 994	Ösztöndj
OKM	Brazília	130 900	Ösztöndj
OKM	Chile	52 164	Ösztöndj
OKM	Ecuador	37 080	Ösztöndj

Donor	Célország	Kifizetés összege (HUF)	Projekt megnevezése, leírása
OKM	Egyiptom	1 134 891	Ösztöndíj
OKM	Horvátország	3 199 775	Ösztöndíj
OKM	Indonézia	65 400	Ösztöndíj
OKM	Irán	1 055 520	Ösztöndíj
OKM	Jemen	1 640 709	Ösztöndíj
OKM	Kazahsztán	130 900	Ösztöndíj
OKM	Kína	1 196 350	Ösztöndíj
OKM	Kuba	512 635	Ösztöndíj
OKM	Macedónia	65 450	Ösztöndíj
OKM	Mauritánia	42 700	Ösztöndíj
OKM	Mexikó	261 800	Ösztöndíj
OKM	Moldova	65 450	Ösztöndíj
OKM	Mongólia	1 236 550	Ösztöndíj
OKM	Örményország	65 450	Ösztöndíj
OKM	Peru	75 840	Ösztöndíj
OKM	Szerbia	13 166 272	Ösztöndíj
OKM	Szíria	1 595 000	Ösztöndíj
OKM	Törökország	754 000	Ösztöndíj
OKM	Ukrajna	26 818 226	Ösztöndíj
OKM	Üzbegisztán	130 900	Ösztöndíj
OKM	Vietnam	706 634	Ösztöndíj
ÖTM	Kína	45 000 000	A Külügyminisztérium és az Önkormányzati Minisztérium, ill. Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság között, a 2008. május 12-én bekövetkezett kínai földrengés áldozatainak humanitárius segélyezése céljából.
ÖTM	Mongólia	30 000 000	A Külügyminisztérium és az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium között, a Mongóliában létesítendő tűzvédelmi vizsgáló laboratóriumról szóló megállapodás II.-III. fázis; a projekt 2008 júniusában

Donor	Célország	Kifizetés összege (HUF)	Projekt megnevezése, leírása
ÖTM	Szerbia	380 000	A Külügyminisztérium és az Önkormányzati Minisztérium, ill. Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság között, a szerb pszichológusok krízis-intervenciók képzése programjának kivitelezé-
<i>Mindösszesen:</i>		<i>1 105 672 913</i>	

Forrás: Beszámoló ... 2009, pp. 37-40.

3.3. A HUN-IDA tevékenysége

A KüM bilaterális ODA-ja bonyolítását végzi a HUN-IDA Magyar Nemzetközi Fejlesztési Segélynyújtási Kht. elsősorban a technikai együttműködés (delegációk fogadása, szakmai továbbképzése, partner országokban végrehajtott képzések), valamint a NEFE pályázatadás területén. 2008-ban a HUNIDA 13 projektet hajtott végre 6 országban, vagyis elég jelentős a földrajzi koncentráció. Bár a recipiensek között van alacsony jövedelmű ország (Afganisztán, Jemen), de kérdéses, hogy adott ország diplomatáinak egyhónapos budapesti képzése mennyiben járul hozzá az illető országban a szegénység csökkentéséhez. (13. táblázat)

A technikai együttműködés mellett a HUN-IDA a NEFE pályázatadás előkészítésében és a végrehajtás ellenőrzésében is részt vett. A 2007. évi NGO pályázatokról a 14. táblázat ad tájékoztatást. A 14 projekt 6 országra irányult, közülük 4 itthon valósult meg.

13. táblázat
A HUN-IDA technikai együttműködési projektjei 2008-ban

Ország	Projekt megnevezése	Megvalósulás dátuma	Létszám	Program napok száma	Elszámolt összeg (Ft)
Afganisztán	Afgán és jemeni diplomaták öthetes képzése Budapesten	2008. november-december 30 nap	10	300	18 229 381
Jemen	Afgán és jemeni diplomaták öthetes képzése Budapesten	2009. november-december 37 nap	5	185	9 114 690
Kína	Szecsuáni földrengés károsultjai gyermekeinek magyarországi rehabilitációs programja	2008. augusztus 22 nap	57	1 254	21 035 386
Moldova	Moldovai Köztársaság Gazdasági Bűncselekmények és Korrupció Ellenes Központja küldöttségének képzési programja	2008. március 8 nap	5	40	3 177 463
Moldova	Moldáv növényvédelmi és élelmiszeripari szakértők magyarországi tanulmányútja	2008. április 7 nap	7	49	3 308 713
Szerbia	Kulturális pályázatíró program	2008. június 4 nap	13	52	2 898 005
Vietnám	Magyar KSH szakembereinek kiutazása Vietnámba	2008. január-február 10 nap	8	80	6 501 698
Vietnám	Számvevőszéki delegáció tanulmányútja I.	2008. október-november 6 nap	7	42	5 712 345
Vietnám	Az intézmény elnöke által vezetett statisztikusi delegáció tanulmányútja	2008. november 6 nap	6	36	3 976 025

Ország	Projekt megnevezése	Megvalósulás dátuma	Létszám	Program napok száma	Elszámolt összeg (Ft)
Vietnám	Vietnám Magyar-szingapúri közös tréning Hanoiban („közpénzügyi menedzsment”)	2008. november 5 nap	27	135	3 988 608
Vietnám	Vietnámi Központi Statisztikai Hivatal területi igazgatóinak tanulmányútja a magyar Központi Statisztikai Hivatalban	2008. november 7 nap	6	42	3 108 437
Vietnám	Vietnám Számvevőszéki delegáció tanulmányútja II.	2008. november 7 nap	6	42	5 816 280
Vietnám	Modern gyógynövénytermesztés és feldolgozás - vietnámi gyógyszerész és növénykutató szakemberek magyarországi tanulmányútja	2008. szeptember-október 14 nap	5	70	6 805 448
		<i>Összesen</i>	<i>162</i>	<i>2 327</i>	<i>93 672 479</i>

Forrás: *Beszámoló ....2009*, p. 49.

14. táblázat
2007. évi NGO pályázatok listája

Projekt megnevezése	Szervezet neve	Célország	Ügylet teljes értéke (Ft)	KÜM támogatás (Ft)
Kambodzsai mozgássérült gyermekek támogatása	Baptista Szeretetszolgálat Alapítvány	Kambodzsza	18 702 475	16 000 000
Mezőgazdaság fejlesztése vidéki és városi területeken Kirgizisztán déli részén	Híd a Harmadik Világért Alapítvány	Kirgizisztán	11 111 106	10 000 000
A társadalmi tudatosság növelése, globális nevelés, oktatási programokon és szemléletformáló rendezvényeken keresztül-Afrika és az afrikai fejlesztés kérdéseinek hiteles megismertetése a hazai közvéleménnyel	Afrikáért Alapítvány	Magyarország	10 000 000	9 000 000
ENSZ Akadémia: Globális kihívások millenniumi fejlesztési célok és Magyarország a nemzetközi fejlesztési együttműködés tükrében	Magyar ENSZ Társaság	Magyarország	7 890 000	7 000 000
Globális nevelés nemzeti stratégia előkészítése és országos együttműködési hálózat kialakítása	Nemzetközi Humanitárius és Fejlesztési Civil Szövetség (HAND)	Magyarország	6 671 000	6 000 000
Tükörben a világ - Interaktív kiállítás és oktatási program a globális kihívásokról	Zöld Fiatalok Egyesülete	Magyarország	10 000 000	9 000 000
Joguralmat biztosító intézmények erősítése Moldovában: az alkotmánybíróság és Ombudsmani Hivatal reformjának támogatása	Euro-atlanti Integrációért és a Demokráciáért Alapítvány (EAID)	Moldova	11 319 830	10 000 000

Projekt megnevezése	Szervezet neve	Célország	Ügylet teljes értéke (Ft)	KÜM támogatás (Ft)
Választás szakmai képzés a moldáv Központi Választási Bizottság (KVB) számára	Európai Választási Szakértők Egyesülete	Moldova	10 352 500	9 000 000
Vajdasági romaszervezetek kapacitás bővítése	Autonómia Alapítvány	Szerbia	11 680 000	10 000 000
Szenvedélybeteg segítségben elkötelezett civil társadalom fejlesztése Szerbiában	Katolikus Karitás	Szerbia	10 119 994	9 000 000
Mezőgazdaság fejlesztése Szandzsákban	Magyar Ökumenikus Segélyszervezet	Szerbia	17 956 000	16 000 000
Együtt a gyermekekért határok nélkül	Móra-Partner Foglalkoztatási és Szociális Kht	Szerbia	5 600 000	5 000 000
Vajdasági dialógus program- partnerség a társadalomban	Századvég Politikai Iskola Alapítvány	Szerbia	11 019 000	9 000 000
Innovatív eszközök az ukrajnai helyi demokrácia fejlesztésében	A Civil Társadalom Fejlődéséért Alapítvány	Ukrajna	18 548 500	15 000 000
		<i>Összesen</i>	<i>160 970 405</i>	<i>140 000 000</i>

Forrás: Beszámoló ....2009, p. 50.

4) **Összefoglalás helyett: szembesítés-szembesülés az Aid Watch munkacsoport 12 pontjával**

Az I. Aid Watch jelentésben 12 pontban foglaltuk össze azokat a javaslatokat, változtatási szükségszerűségeket, amelyektől azt reméltük, hogy a magyar fejlesztéspolitika nem csak a civil szervezetek, de a főszereplők, a recipiensek s talán a donor Magyarország érdekének is jobban megfelelné. Lássuk, hogy ezekből a pontokból mi valósult meg s hol vannak további tennivalók.

1) *szabad hozzáférés a publikus NEFE-adatokhoz, statisztikákhoz, jelentésekhez, beszámolókhöz, projektértékelésekhez* → az elmúlt időszakban igen sokat és pozitívan változott a fent említett dokumentumokhoz való hozzájutás, ugyanakkor ezek mindegyike nem található meg a KüM NEFE-honlapján, vagyis nem mindenki számára és nem mindenkor hozzáférhető;

→ ráadásul nem minden dokumentumra érvényes a fenti megállapítás (például nem minden statisztikára, a projektértékelésekre pedig egyáltalán nem);

→ igen sokszor azt sem lehet tudni, hogy valamely adathoz azért nem lehet hozzájutni, mivel nem létezik, vagy csak a hozzáférés utasíttatik el, esetleg nincs erőforrás az összeállításhoz

2) *az üzleti titkot nem képező adatok teljes transzparenciája* → *egy NEFE-adattár és dokumentációs központ létrehozása* → sajnos ezen a területen nagyon csekély előremozdulás történt, a rendelkezésre álló és bocsátott adatok igen sokszor nem összehasonlíthatók s a különböző források, illetve kimutatások egymásnak ellentmondóak, illetve tartalmuk nem mindenki számára értelmezhető egyértelműen

→ az elképzelt NEFE-adattár és dokumentációs központ létrehozásának lehetősége elérhetetlen messzeségbe került, holott mind az adatok, mind pedig a dokumentumok rendelkezésre állnak, s igen szomorú, hogy veszendőbe mennek, holott feldolgozásuk és nyilvántartásuk aligha jelenthet áthághatatlan akadályt, bár kétségtelen, hogy a KüM állományának fluktuációja komoly veszteséget és visszaesést

okoz e téren → megfontolandó NGO-ok, kutató intézetek, fejlesztéspolitika iránt érdeklődő egyetemisták bevonása

3) *a NEFE jogszabályi háttérének megalkotása az összes érdekelt/érintett bevonásával* → ezen a területen komoly előrehaladás történt, amit mind a 2007. évre, mind a 2008. évre vonatkozó KüM beszámoló kiemelten említ, ugyanakkor a törvény mindezidáig nem fogadtatott el; a pénzügyi elkötelezettség törvénybe iktatása mind a magyar NEFE nemzetközi elismertségét, mind pedig kivitelezhetőségét tekintve vitális lenne

4) *a magyar NEFE-összeg legyen kiszámítható s pontos menetrend készüljön a 0,17, illetve a 0,33 százalékos ODA/GNI célkitűzés teljesítéséhez; az ODA egy bizonyos százalékát fordítsák hazai NEFE-oktatásra* → ezen a területen a pénzügyi és gazdasági válság hatására még a korábbiaknál is nagyobb a lemaradás, semmiféle menetrend nem létezik a célkitűzések eléréséhez, sőt azok elérése is teljességgel irreálisnak tűnik;

→ arra sincs komoly esély, hogy az egyre inkább csökkenő ODA-ból finanszíroznák a hazai NEFE-oktatást; ugyanakkor pozitív fejlemény, hogy igen sok egyetemista érdeklődik a NEFE iránt, ír szakdolgozatot a témából, jár NEFE-vel kapcsolatos rendezvényekre; az ő elkötelezettségüket esetleg fel lehetne használni;

5) *beszámoltathatóság a magyar NEFE végrehajtásáról, és elszámoltathatóság a NEFE elköltéséről; egységes rendszerben készült, egymással összehasonlítható éves beszámolók készítése* → a KüM által készített éves beszámolók egyre több információt közölnek a NEFE végrehajtásáról, de meglehetősen keveset az elszámoltathatóságról, az adatok igen sokszor egymásnak ellentmondanak, illetve nem összehasonlíthatóak;

→ a KüM által elkészített beszámolók évről-évre változó tartalmi struktúrával készülnek, s a 2008. évi beszámolótól eltekintve statisztikai háttér-információt alig tartalmaznak

6) *a bilaterális ODA részarányának emelése* → a helyzet csak tovább romlott, mivel 2008-ban a magyar ODA-nak csupán 13%-a volt bilaterális, s ha figyelembe vesszük a költségvetési megszorításokat, melyek a nemzetközi kötelezettségvállalá-

sokat bizonyos okok folytán nem érintik, akkor további csökkenésre, illetve a magyar bilaterális NEFE ellehetetlenülésére kell számítani;

- 7) *az afrikai és a legkevésbé fejlett országok, mint recipiensek, illetve a szegények preferálása* → sajnos ez a kritérium is egyre kevésbé érvényesül, a nemzetközi kötelezettség alapján támogatott Afganisztánt kivéve alig van legkevésbé fejlett ország a recipiensek között, s afrikai ország is legfeljebb a mikro-projektek, illetve a humanitárius támogatás kapcsán említetik, vagyis a szegények preferálása nem jellemző a magyar NEFE-politikára
- 8) *a Millenniumi Fejlesztési Célkitűzések (mindenekelőtt a szegénységcsökkentés) megvalósítását közvetlenül szolgáló szektorok (mezőgazdaság, egészségügy, oktatás), illetve az ún. Basic Social Services támogatásának preferálása* → mivel sem a 2007. évi, sem 2008. évi beszámolók nem tartalmazzák a támogatások szektorok szerinti, illetve tematikus (s nem csak jogcím) szerinti megoszlását, így nem lehet eldönteni, hogy az I. Aid Watch jelentés óta eltelt időszakban milyen változások következtek be; az ugyanakkor tény, hogy a magyar NEFE kedvezményezettjei nem a legkevésbé fejlett, illetve legszegényebb országok;
- 9) *a segélyt infláló tételek (adósságelengedés, menekültek költsége, ösztöndíjak nyújtása) nem segélyként való nyilvántartása/elszámolása* → az adósság-elengedés egyre inkább kifutó tétel lesz a magyar NEFE-ben, bár a 2008-ban elengedett kambodzsai adósság csak a 2009. évi jelentésben fog megjelenni; ráadásul az ösztöndíjak nyújtása egyre népszerűbbé válik a szaktárcák ODA-jában
- 10) *a tényleges (genuine) segély mennyiségének kiszámítható emelése és minőségének javítása* → mivel az elkövetkezendő időszakban a teljes magyar ODA minden valószínűség szerint csökkenni fog, így vele együtt a tényleges (genuine) segély mennyisége is;
→ míg egyes segélyt infláló elemek (mint például az adósság-elengedés) előfordulása csökkenni fog, addig másoké (mint például az ösztöndíjasok fogadása) növekedni fog, bár a nagyságrend aligha összehasonlítható
→ mivel a tényleges, valódi segély minősége nem méretik, így ennek javulásáról nem tudunk sokat mondani

- 11) *a segélyhatékonyság mérése és növelése* → habár minden segélyezéssel foglalkozó nemzetközi fórumon kiemelten kezelik a segélyhatékonyság kérdését, különös tekintettel a segély mennyiségének elképzelhető csökkenésére, a magyar NEFE beszámolóiban a retorikán kívül nincs nyoma a segélyhatékonyság mérésének (a HUN-IDA 2008. évi beszámolójában közölt fajlagos projekt költséget ugyanis aligha tekinthetjük a segélyhatékonyság mérése zsinórmértékének)
- 12) *a projektek monitorozása, ex ante és ex post értékelése, hatásvizsgálat végzése, különös tekintettel a környezeti hatásra, valamint visszacsatolás (feedback) készítése* → ezen javaslat minden eleme teljességgel hiányzik mind a 2007. évi, mind pedig a 2008. évi beszámolókból ; amennyiben valami történt ezen a területen azt a BOCS Alapítvány végezte el a magyar NEFE környezeti hatását tekintve¹⁶, illetve az MEH-MTA kutatás egyes kiemelt projektek esetében

---

¹⁶ Simonyi, 2009

Mellékletek

1. melléklet
DAC List of ODA Recipients
Effective for reporting on 2008 flows

Least Developed Countries	Other Low Income Countries (per capita GNI < \$935 in 2007)	Lower Middle Income Countries and Territories (per capita GNI \$936- \$3705 in 2007)	Upper Middle Income Countries and Territories (per capita GNI \$3706- \$11 455 in 2007)
Afghanistan	Côte d'Ivoire	Albania	*Anguilla
Angola	Ghana	Algeria	Antigua and Barbuda ¹
Bangladesh	Kenya	Armenia	Argentina
Benin	Korea, Dem. Rep.	Azerbaijan	Barbados ²
Bhutan	Kyrgyz Rep.	Bolivia	Belarus
Burkina Faso	Nigeria	Bosnia and Herzegovina	Belize
Burundi	Pakistan	Cameroon	Botswana
Cambodia	Papua New Guinea	Cape Verde	Brazil
Central African Rep.	Tajikistan	China	Chile
Chad	Uzbekistan	Colombia	Cook Islands
Comoros	Viet Nam	Congo, Rep.	Costa Rica
Congo, Dem. Rep.	Zimbabwe	Dominican Republic	Croatia
Djibouti		Ecuador	Cuba
Equatorial Guinea		Egypt	Dominica
Eritrea		El Salvador	Fiji
Ethiopia		Georgia	Gabon
Gambia		Guatemala	Grenada
Guinea		Guyana	Jamaica
Guinea-Bissau		Honduras	Kazakhstan
Haiti		India	Lebanon
Kiribati		Indonesia	Libya
Laos		Iran	Malaysia
Lesotho		Iraq	Mauritius
Liberia		Jordan	*Mayotte
Madagascar		Former Yugoslav	Republic of Mexico
Malawi		Marshall Islands	Montenegro
Maldives		Micronesia, Federated States	*Montserrat
Mali		Moldova	Nauru

Least Developed Countries	Other Low Income Countries (per capita GNI < \$935 in 2007)	Lower Middle Income Countries and Territories (per capita GNI \$936- \$3705 in 2007)	Upper Middle Income Countries and Territories (per capita GNI \$3706- \$11 455 in 2007)
Mauritania		Mongolia	Oman ¹
Mozambique		Morocco	Palau
Myanmar		Namibia	Panama
Nepal		Nicaragua	Serbia ³
Niger		Niue	Seychelles
Rwanda		Palestinian Administered Areas	South Africa
Samoa		Paraguay	*St. Helena
São Tomé and Príncipe		Peru	St. Kitts-Nevis
Senegal		Philippines	St. Lucia
Sierra Leone		Sri Lanka	St. Vincent and Grenadines
Solomon Islands		Swaziland	Suriname
Somalia		Syria	Trinidad and Tobago ²
Sudan		Thailand	Turkey
Tanzania		*Tokelau	Uruguay
Timor-Leste		Tonga	Venezuela
Togo		Tunisia	
Tuvalu		Turkmenistan	
Uganda		Ukraine	
Vanuatu		*Wallis and Futuna	
Yemen			
Zambia			

*Territory.

- (1) Antigua & Barbuda and Oman exceeded the high income country threshold in 2007. In accordance with the DAC rules for revision of this List, both will graduate from the List in 2011 if they remain high income countries until 2010.
- (2) Barbados and Trinidad & Tobago exceeded the high income country threshold in 2006 and 2007. In accordance with the DAC rules for revision of this List, both will graduate from the List in 2011 if they remain high income countries until 2010.
- (3) At present aid to Kosovo is recorded under aid to Serbia. Kosovo will be listed separately if and when it is recognised by the UN.

As of April 2008, the **Heavily Indebted Poor Countries (HIPC)** are: Afghanistan, Benin, Bolivia, Burkina Faso, Burundi, Cameroon, Central African Republic, Chad, Comoros, Congo (Dem. Rep.), Congo (Rep.), Côte d'Ivoire, Eritrea, Ethiopia, Gambia, Ghana, Guinea, Guinea-Bissau, Guyana, Haiti, Honduras, Kyrgyz Republic, Liberia, Madagascar, Malawi, Mali, Mauritania, Mozambique, Nepal, Nicaragua, Niger, Rwanda, São Tomé and Príncipe, Senegal, Sierra Leone, Somalia, Sudan, Tanzania, Togo, Uganda and Zambia.

Forrás: OECD DAC

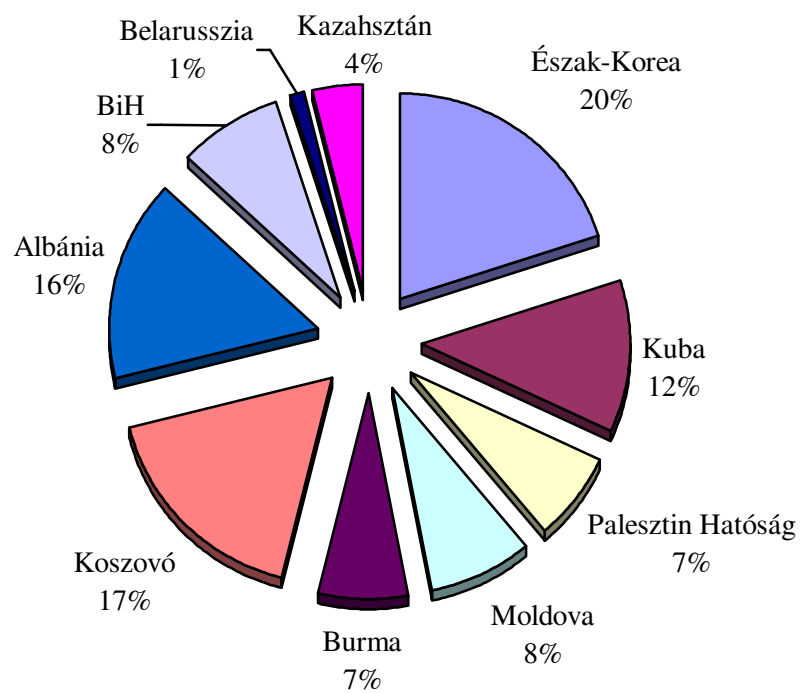
2. melléklet
A humanitárius segélyek és multilaterális befizetések 2008-ban

Kedvezményezett	Segély	Esemény/jogcím	Összeg
Moldova	Természetbeni segély	humanitárius segély	4.000,00 €
Ecuador	Természetbeni segély	földrengés	6.100,00 €
Palesztin Hatóság	Természetbeni segély	általános egészségügy	14.600,00 €
Mianmar	Természetbeni segély	természeti katasztrófa	16.000,00 €
Kína	Természetbeni segély	földrengés	20.000,00 €
Kína	Természetbeni segély	földrengés	36.000,00 €
Grúzia	Természetbeni segély	fegyveres konfliktus	108.000,00 €
Kirgizisztán	Természetbeni segély	földrengés	8.000,00 €
Egyéb	Készpénz	hozzájárulás a CERF-hez	29.000,00 €
Ukrajna	Természetbeni segély	árvíz	400.000,00 €
Kongó	Természetbeni segély	fegyveres konfliktus	4.000,00 €
Moldova	Készpénz	árvíz	16.000,00 €
<i>Összesen</i>			<i>661.700,00 €</i>

3. melléklet
A demokratikus átalakulás elősegítését célzó tevékenység összefoglalása

Célország	Támogatás összege	Projekt címe	Megvalósítója
Észak-Korea	7 000 000	Észak-Koreai diplomaták képzése Budapesten	ICDT
	7 150 000	Egészségügyi szakemberek képzése	ICDT
<i>Összesen:</i>	<i>14 150 000</i>		
Kuba	1 500 000	Demokratikus átalakulást bemutató könyvek beszerzése és kiszállítása	KüM – AMEF – NEFEF
	1 000 000	Magyar filmhét Havannában	Havannai nk.
	3 157 505	Magyar filmhét Havannában	Havannai nk.
	289 800	Részvétel a Havannai Európa Kutató Intézet konferenciáján	KüM - MTA
	2 000 000	Irodaszerek beszerzése kubai ellenzékieknek	Havannai nk.
	143 500	Alumni-program (ösztöndíjasok támogatása)	Havannai nk.
	500 000	Magyarország értékeinek bemutatása a kubait TV-ben	Havannai nk.
	500 000	Ellenzékiek családjainak támogatása	Havannai nk.
	200 000	Emberi Jogok Nyilatkozatának kiküldése spanyol nyelven (200 példányban)	KüM – AMEF
<i>Összesen:</i>	<i>9 290 805</i>		
Palesztin Hatóság	5 000 000	Működési célú támogatás a budapesti nagykövetség részére	KüM
<i>Összesen:</i>	<i>5 000 000</i>		
Moldova	6 000 000	Fiatal moldáv politikusok képzése Budapesten	ICDT
<i>Összesen:</i>	<i>6 000 000</i>		
Burma	5 000 000	A magyar rendszerváltás tapasztalatainak átadása – tanulmányút	ICDT
<i>Összesen:</i>	<i>5 000 000</i>		
Koszovó	4 000 000	Emberi jogi szeminárium koszovói és szerb fiatalok részvételével	Belgrádi nk.
	8 000 000	Jó kormányzás támogatása	ICDT
<i>Összesen:</i>	<i>12 000 000</i>		
Albánia	12 000 000	Választási rendszer reformja	ICDT
<i>Összesen:</i>	<i>12 000 000</i>		
Bosznia-Hercegovina	6 000 000	Alkotmányreform	ICDT
<i>Összesen:</i>	<i>6 000 000</i>		
Belarusz	500 000	Szakértők képzése Budapesten	HUN-IDA Kht.
<i>Összesen:</i>	<i>500 000</i>		
Kazahsztán	3 000 000	Emberi jogi szakértők képzése Budapesten	HUN-IDA Kht.
<i>Összesen:</i>	<i>3 000 000</i>		
<i>Mindösszesen:</i>	<i>72 940 805</i>		

Bilaterális reláció 2008
(Összesen 72,9 millió HUF)

Rövidítések jegyzéke

CONCORD	= European NGO Confederation for Relief and Development
DAC	= Development Assistance Committee = az OECD Fejlesztési Együttműködési Bizottsága
EBRD	= European Bank for Reconstruction and Development = Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank
EDF	= European Development Fund = Európai Fejlesztési Alap
EIB	= European Investment Bank = Európai Fejlesztési Bank
EÜM	= Egészségügyi Minisztérium
FAO	= Food and Agriculture Organization, az ENSZ Mezőgazdasági és Élelmezési Szervezete
FVM	= Földművelési és Vidékfejlesztési Minisztérium
GKM	= Gazdasági és Közlekedési Minisztérium
GNI	= Gross National Income = Bruttó Nemzeti Jövedelem
HAND	= Hungarian Association of NGOs for Development and Humanitarian Aid = HAND Nemzetközi Humanitárius és Fejlesztési Civil Szövetség
HIPC	= Highly Indebted Poor Countries = Nagymértékben eladósodott szegény országok
HM	= Honvédelmi Minisztérium
IDA	= International Development Association = Nemzetközi Fejlesztési Társulás
IMF	= International Monetary Fund = Nemzetközi Valutaalap
KüM	= Külügyminisztérium
KVVM	= Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium
MDG	= Millennium Development Goals = Millenniumi fejlesztési Célok
MDRI	= Multilateral Debt Relief Initiative = Multilaterális Adósságcsökkentési Kezdeményezés
NEFE	= Nemzetközi Fejlesztési Együttműködés
NEFE-GTF	= Nemzetközi Fejlesztési Együttműködési, Gazdaság- és Tudománypolitikai Főosztály
NEFE TB	= NEFE Tárcaközi Bizottság
NEFE TTT	= NEFE Társadalmi Tanácsadó Testület

NFGM	= Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium
ODA	= Official Development Assistance = hivatalos fejlesztési segély
OECD	= Organisation for Economic Development and Co-operation = Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet
OKM	= Oktatási és kulturális Minisztérium
PM	= Pénzügyminisztérium
PRT	= Provincial Reconstruction Team (Afganisztán),
SZMM	= Szociális és Munkaügyi Minisztérium
UNDP	= United Nations Development Programme = az ENSZ Fejlesztési Programja
UNIDO	= United Nations Industrial Development Organisation = az ENSZ Iparfejlesztési Szervezete
UNICEF	= United Nations Children's Fund = az ENSZ Gyermekalapja
WHO	= World Health Organisation = Egészségügyi Világszervezet

Irodalomjegyzék

Aid effectiveness. 2006 Survey on Monitoring the Paris Declaration. Overview of the Results, OECD, Paris, 2007,

A Brief Summary of Hungary's International Development Co-operation Activities, 2006, Budapest 4 pp.

Beszámoló a Nemzetközi Fejlesztési Együtműködési Tárcaközi Bizottság (NEFE TB) részére a 2006. évi nemzetközi fejlesztési együttműködési (NEFE) tevékenységről és a 2007. évre tervezett feladatokról, Budapest, KüM, 2007, 22 pp.

Beszámoló a Nemzetközi Fejlesztési Együtműködési Kormánybizottság számára. A Magyar Köztársaság 2007. évi hivatalos nemzetközi fejlesztési tevékenysége, Budapest, KüM, 2008, 36 pp.

Beszámoló a magyar nemzetközi fejlesztési együttműködési 2008-ban megvalósított tevékenységéről, Budapest, KüM, 2009, 50 pp.

Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, Keeping Europe's promises on Financing for Development, COM (2007) 164 final, Financing for development – from Monterrey 2002 to Doha 2008, Progress report 2007, Is the European Union on track to meet its commitments by 2010? Brussels, 04.04.2007, 144 pp.

DAC Recommendations on Untying Official Development Assistance to the Least Developed Countries, 2006, OECD, Paris, 13 pp.

DAC Statistical Reporting Directives, 2007, OECD, Paris, 06 April 2007, 74 pp.

EU Code of Conduct on Complementarity and Division of Labour in Development Policy, Brussels, Council of the European Union, 10 May 2007, 18 pp.

Euromapping 2009, Mapping European Development Aid & Population Assistance, DSW, 2009, 62 pp.

Hold the Applause! EU governments risk breaking aid promises, April 2007, CONCORD, Brussels, 48 pp.

- Jakab, Péter (2007): *A hivatalos fejlesztési támogatásra vonatkozó adatszolgáltatás hazai gyakorlata*, az „Aid Watch” szemináriumon (2007. június 13.) tartott előadás, 3 pp.
- Keeping Europe's Promises on Financing for Development* (2007), Brussels, Council of the European Union, 10 May 2007, 10 pp.
- Kiss, Judit (2007): *A magyar nemzetközi fejlesztéspolitika a számok tükrében*, HAND Szövetség, Budapest, 2007, 34 pp.
- Kiss, Judit (szerk.) (2008): *Milyen legyen Magyarország nemzetközi fejlesztéspolitikája?*, MTA Világgazdasági Kutató Intézet, Budapest, 426 pp.
- A XVIII. Külügyminisztérium fejezet 2010. évi költségvetése, Budapest, 13 pp.
- Mihaly, Marta (2006): *What Hungary hope to gain from the tied aid loan programme provided to Montenegro? An inquiry into the benefits to the donor country*, Master Thesis, Oxford Brooks University on association with the International Business School, Budapest, 96 pp. (Confidential)
- Lighten the load. In a time of crisis, European aid has never been more important*, CONCORD, 2009, Brussels, 48 pp
- The Millennium Development Goals Report 2007*, United Nations, New York 2007, 36 pp.
- No Time to Waste: European governments behind schedule on aid quantity and quality*, CONCORD, 2008, Brussels, 48 pp
- Obrovsky, Michael (2006): *Aid monitoring – Why we have to look at our ODA figures*, International Conference on Experiencing International Development, Budapest, 20 October, 2006, 9 pp.
- Paris Declaration on Aid Effectiveness, Ownership, Harmonisation, Alignment, Results and Mutual Accountability*, High Level Forum, Paris, February 28 – March 2, 2005, 12 pp.
- Segélyhitelezés: 60 millió eurós üzlet, *Világgazdaság* 41. évf.(2009), 142. szám
- Simonyi Gyula (2009): *Magyarország nemzetközi fejlesztéspolitikájának fenntarthatósági vizsgálata és ajánlások kidolgozása*, BOCS Alapítvány, 54 pp.
- Szilágyi György (2007): *Az ENSZ millenniumi célkitűzései és a statisztika*, *Statisztikai Szemle*, 85. évfolyam. 5. szám, pp. 389-405.
- Üzletet hozhat a segélyhitelezés, *Világgazdaság* 40. évf.(2008), 156. szám

www.gkm.gov.hu

www.hunida.hu

www.kum.hu

www.oecd.org/dac/stats/

Aid glossary

Adomány = vissza nem térítendő támogatás; lehet pénzbeli, vagy természetbeni

Adományelem = a nyújtott segély, kölcsön vissza nem térítendő része

Adósság átütemezés = a hitelező és az adós között megkötött új kölcsön-megállapodás, ami a visszafizetés feltételeinek könnyítésével segíti elő az adósság törlesztését

Adósság-elengedés = ez akkor következik be, amikor a hitelező és az adós megállapodik arról, hogy a kintlévőséget nem kell visszafizetni,

Adósság-könnyítés = mindazon adósságkezelési technikák összessége, amely a leginkább eladósodott fejlődő országok adósságterheit csökkenti, adósságtörlesztését elősegíti, lásd még: *adósság-elengedés*

Adósság-leírás = amikor a hitelező egyoldalúan eltörli a kintlévőséget, az adósságot

Aid awareness → *segélytudatosság*

Aid effectiveness → *segélyhatékonyság*

Aid policy → *fejlesztéspolitika*

Aid watch → *segélyfigyelés, NEFE-figyelés*

Államilag támogatott exporthitel = piaci feltételű bilaterális kormányhitel a donor ország exportjának elősegítésére

Átláthatóság = a segélyezés esetében a támogatások nyújtására vonatkozó adatokhoz, információkhoz, elemző anyagokhoz, a segélyköltségvetéshez való szabad és korlátlan hozzájutás

Bilaterális segély = az egyes donor országok kormányai által a fejlődő országok kormányainak nyújtott segélyek, támogatások, kölcsönök

Commitment → *kötelezettségvállalás*

Concessional loan → *kedvezményes feltételű hitel*

Conditionality → *feltételeesség*

Country assessment → *országértékelés*

DAC = Development Assistance Committee → az OECD nemzetközi fejlesztési együttműködéssel foglalkozó bizottsága

Debt cancellation → adósság elengedés

Debt relief → adósság könnyítés

Debt rescheduling → adósság átütemezés

Debt written off → az adósság leírása

Deflált segély = az ODA-nak azon tételekkel (például *adósság-leírás*) való csökkentése, amelyek közvetlenül és ténylegesen nem járulnak hozzá a Millenniumi Fejlesztési Célok megvalósításához

Development co-operation → fejlesztési együttműködés

Development policy → fejlesztéspolitika

Disbursement → segélyfolyósítás

Donor = a segílyt nyújtó/folyósító hivatalos szerv, ami lehet egy állam vagy nemzetközi szervezet

Élelmiszersegély = a fejlődő országoknak többnyire természetben küldött élelmiszerszállítmányok, amelyek célja a valamilyen okokból (például természeti csapás, szárazság, háború stb.) hirtelen fellépő élelmiszerhiány csökkentése, illetve a krónikus éhínség kialakulásának megelőzése, csillapítása

Export credit → exporthitel

Exporthitel = az eladó ország által a vevőnek nyújtott hitel, amely a többnyire különben kevésbé fizetőképes vevő áruvásárlását teszi lehetővé s ezáltal az eladó ország exportját segíti elő

Fejlesztési együttműködés = a fejlett országoknak, illetve egyes nemzetközi szervezeteknek a kevésbé fejlett országok megsegítésére, támogatására irányuló politikája és gyakorlata

Fejlesztéspolitika = a fejlett országoknak, illetve egyes nemzetközi szervezeteknek a kevésbé fejlett országok megsegítésére, támogatására irányuló politikája

Feltételeesség = mindazok feltételeknek az összessége, amelynek teljesítésétől függ a segílyek donor általi folyósítása

Food aid → élelmiszersegély

Genuine aid → tényleges segély, deflált segély

Grant → *adomány*

Grant element → *adomány elem*

HAND (Hungarian Association of NGOs for Development and Humanitarian Aid) = Nemzetközi Humanitárius és Fejlesztési Civil Szövetség

HIPC = Highly Indebted Poor Countries = súlyosan eladósodott szegény országok

Hivatalos fejlesztési segély = a donor országok kormányai által nyújtott bilaterális segélyek (adományok és hitelek), valamint a nemzetközi szervezetek költségvetéséhez való hozzájárulásuk

Hivatalos segély = az elsősorban az újonnan feltörekvő donorok által más (európai) rendszer-váltó országoknak nyújtott segélyek és támogatások

IDA = International Development Association = *Nemzetközi Fejlesztési Társulás*

IDC = International Development Cooperation → *Nemzetközi Fejlesztési Együttműködés*

Inflált segély = azon pénzügyi eszközaramlásoknak *ODA*-ként való elszámolása, amelyek ténylegesen nem járulnak hozzá a *Millenniumi Fejlesztési Célok* megvalósításához

Inflated aid → *inflált segély*

Kedvezményes feltételű hitel = a donor ország kormánya által a recipiens ország kormányának nyújtott kölcsön, amelynek feltételei (lejárat, türelmi idő, kamatláb stb.) kedvezőbbek a banki hitelekénél; egy hitel akkor minősül *ODA*-nak, ha *adományeleme* legalább 25%-os.

Kötelezettségvállalás = az egyes donor országok kormányai által tett vállalás az évente nyújtandó segélyek, támogatások nagyságára vonatkozóan

Kötetlen segély = olyan pénzügyi támogatás, amely nincs feltételekhez kötve és szuverén módon felhasználható

Kötött segély = olyan vissza nem térítendő támogatás, amelyet a recipiens csak meghatározott célra (például a donortól való áru- és szolgáltatásvásárlásra, beszerzésre, projektre vagy projektfinanszírozásra) használhat fel

Kötött segélyhitel = olyan exporthitel-nyújtási tranzakció, amikor a hitelezés bizonyos költségeit (például kamat vagy biztosítási díj) a donor segélyként, vissza nem térítendő támogatásként nyújtja a recipiensnek

Millenniumi Fejlesztési Célkitűzések = az ENSZ 2000 szeptemberi Közgyűlésén elfogadott azon célok, amelyek 2015-re történő teljesülésétől a legkevésbé fejlett országok lakossága helyzetének lényeges javulását várják

Millennium Development Goals → *Millenniumi Fejlesztési Célkitűzések*

Multilaterális segély = a különböző nemzetközi szervezetek által nyújtott segélyek, támogatások, illetve az egyes donor országoknak a nevezett nemzetközi intézményekbe való befizetései

Needs assessment → *szükséglet felmérés*

NEFE = *Nemzetközi Fejlesztési Együtműködés*

Nemzetközi fejlesztési együtműködés = a fejlett országoknak a kevésbé fejlett országok támogatására irányuló tevékenysége

Nemzetközi Fejlesztési Társulás = 1960-ben a Világbank leányvállalataként létesített pénzügyi szervezet, amely hosszú lejáratú kedvezményes feltételű hiteleket nyújt a kevésbé fejlett országoknak

OA (Official Assistance) → a rendszerváltó országok támogatására irányuló *hivatalos segély*

ODA (Official Development Assistance) → *hivatalos fejlesztési segély*

Officially supported export credit → *államilag támogatott exporthitel*

Országértékelés = az egyes donor országok segélytevékenységének értékelése a *DAC*, illetve különböző NGO-k (például *CONCORD*) által

Recipiens = a segélyek, támogatások kedvezményezettje

A segélyek deflálása → *deflált segély*

A segélyek inflálása → *inflált segély*

Segélyfigyelés = az egyes donor országok segélynyújtó tevékenységének különböző szempontok szerinti monitorozása, elemzése és értékelése

Segélyfolyósítás = az éves *kötelezettségvállalásból* az adott évben ténylegesen folyósított segélyek, támogatások összessége

Segélyhatékonyság = a nyújtott segélyek felhasználása hatékonyságának vizsgálata akár a donor, akár a recipiens ország oldaláról

Segélypolitika → *fejlesztéspolitiká*

Segélytudatosság = a kevésbé fejlett országok nemzetközi támogatása szükségességének tudatosítása a fejlettebb országok lakossága körében, valamint a nemzetközi fejlesztéspolitikáról való tájékoztatás, annak népszerűsítése és kommunikálása

Szükséglet-felmérés = az az eljárás, amelynek során felméri, hogy a recipiensnek mire lenne szüksége

Támogatáspolitikai → *fejlesztéspolitikai*

Technical assistance → *technikai együttműködés, technikai segítségnyújtás*

Technikai együttműködés, technikai segítségnyújtás = szakértők küldése és fogadása, valamint ösztöndíjasok fogadása formájában megvalósuló vissza nem térítendő támogatás

Tényleges segély, támogatás = a folyósított segélyeknek, támogatásoknak az a része, amely a recipiens országokban közvetlenül vagy közvetve a Millenniumi Fejlesztési Célok megvalósulását segíti elő

Tied aid → *kötött segély*

Tied aid credit → *kötött segélyhitel*

Transzparencia → *átláthatóság*